

E6 Moelv - Roterud

Konkurransesgrunnlag

Kapittel C2 Spesielle kontraktsbestemmelser

Versjon	Dato	Endret
1	19. juni 2019	Første utgave
2	9. desember 2019	Punkt 4.4, 6.2, 12.6, 12.11, 12.15, 12.25
3	13. mars 2020	Punkt 4.2, 7.8 og 18.1.1

INNHOOLD

1	KONTRAKTSDOKUMENTER OG TOLKNINGSREGLER (JF. NS 8407 PUNKT 2)	5
2	PLIKT TIL SAMARBEID OG LOJALITET	6
3	DEFINISJONER (JF. NS 8407 PUNKT 1)	7
4	MØTER (JF. NS 8407 PUNKT 4.1)	8
5	VARSLER OG KRAV (JF. NS 8407 PUNKT 5).....	11
6	SIKKERHETSSTILLELSE (JF. NS 8407 PUNKT 7)	11
7	FORSIKRING (JF. NS8407 PUNKT 8) OG SKADE PÅ KONTRAKTSGJENSTANDEN MV. I BYGGEPERIODEN (JF. NS 8407 PUNKT 19)	12
8	PARTENES REPRESENTANTER (JF. NS 8407 PUNKT 9)	16
9	KRAV TIL ORGANISERING, PERSONELL OG KOMMUNIKASJON	16
10	SPRÅKKRAV	17
11	KRAV TIL KONTRAKTSGJENSTANDEN (JF. NS 8407 PUNKT 14)	18
12	KVALITETSSIKRING	18
13	INNHENTING AV NØDVENDIGE TILLATELSER, LØYVER OG DISPENSASJONER	24
14	BYGGHERRENS VALG AV LØSNINGER OG ANNEN PROSJEKTERING (JF. NS 8407 PUNKT 24)	25
15	DOKUMENTASJON FOR FORVALTNING, DRIFT OG VEDLIKEHOLD (JF. NS 8407 PUNKT 36.2)	25
16	KONTROLL OG RETTING AV FEIL I BYGGETIDEN (JF. NS 8407 PUNKT 20).....	26
17	FRISTER, FREMDRIFT OG SAMORDNING (JF. NS 8407 PUNKT 21)	26
18	KRAV TIL TOTALENTREPRENØRENS MÅNEDLIGE RAPPORTERING	29

19	PLIKT TIL SAMARBEID MED OFFENTLIGE MYNDIGHETER OG ANDRE AKTØRER	31
20	FORHOLDET TIL GRUNNEIERE OG OFFENTLIGE MYNDIGHETER	31
21	INFORMASJON TIL TREDJEPART OG SAKSBEHANDLING	31
22	PLIKT TIL VARSEL VED TILSYN, PÅLEGG MV.	32
23	FORHÅNDSAVTALTE KONSEKVENSER VED ENDRINGSORDRE (JF. NS 8407 PUNKT 31, 33 OG 34)	33
24	VEDERLAGSJUSTERING (JF. NS 8407 PUNKT 34)	33
25	UENIGHET OM ENDRINGER MV. (JF. NS 8407 PUNKT 35)	33
26	VEDERLAG OG INSENTIVER (JF. NS 8407 PUNKT 26)	33
27	FAKTURERING OG BETALING (JF. NS 8407 PUNKT 27 OG PUNKT 28)	35
28	REGNINGSARBEID (JF. NS 8407 PUNKT 30).....	36
29	FRISTFORLENGELSE (JF. NS 8407 PUNKT 33).....	38
30	REGISTRERING I DATASYSTEM	38
31	OVERTAKELSE, BRUKSTAKELSE OG PRØVEDRIFT	38
32	SLUTTOPPGJØR (JF. NS 8407 PUNKT 39).....	38
33	FORSINKELSE OG DAGMULKT (JF. NS 8407 PUNKT 40)	39
34	TILGANG TIL DOKUMENTASJON MV.	39
35	TOTALENTREPRENØRENS MANGELS- OG GARANTIANSVAR (JF. NS 8407 PUNKT 42)	40
36	UTFØRELSE AV DELARBEIDER I DEN INTEGRERTE SAMHANDLINGSFASEN	42
37	AVBESTILLING (JF. NS 8407 PUNKT 44).....	43
38	OPPSIGELSE (JF. NS 8407 PUNKT 45)	44

39	HEVNING (JF. NS 8407 PUNKT 46)	44
40	RETT TIL Å BRUKE REGULERINGSPLAN- OG PROSJEKTERINGSMATERIALET (JF. NS 8407 PUNKT 47.2.2).....	44
41	LOVVALG	44
42	TVISTER (JF. NS 8407 PUNKT 50)	44

1 KONTRAKTSDOKUMENTER OG TOLKNINGSREGLER (JF. NS 8407 PUNKT 2)

1.1 Kontraktdokumenter

NS 8407 punkt 2.1 utgår og erstattes med:

Det er utarbeidet spesielle kontraktsbestemmelser som er inntatt i følgende dokumenter:

- Kapittel C2 Spesielle kontraktsbestemmelser (dette dokument)
- Kapittel C3 Spesielle kontraktsbestemmelser om helse, miljø og sikkerhet
- Kapittel C4 Spesielle kontraktsbestemmelser om samfunnsansvar

Slik det fremgår av kapittel A1 har kontrakten følgende dokumenter:

- a) Kapittel C6.1 og C6.2 Avtaledokumentet
- b) Kapittel E4 Dokumenter utarbeidet i den integrerte samhandlingsfasen
- c) Kapittel C2 Spesielle kontraktsbestemmelser
- d) Kapittel C3 Spesielle kontraktsbestemmelser om helse, miljø og sikkerhet
- e) Kapittel C4 Spesielle kontraktsbestemmelser om samfunnsansvar
- f) Kapittel C1 Alminnelige kontraktsbestemmelser (NS 8407)
- g) Kapittel D1.1 Beskrivelse av arbeidsomfang
- h) Kapittel D1.2 Krav til gjennomføring og teknisk beskrivelse
- i) Kapittel D2 Tegninger og dokumenter
- j) Kapittel D3 Krav i garantiperioden
- k) Kapittel E1 Kvalifikasjonsgrunnlaget
- l) Kapittel E3 Totalentreprenørens tilbud slik det foreligger etter konkretiseringsfasen
- m) Kapittel E2 Totalentreprenørens søknad om kvalifikasjon
- n) Kapittel D0 Innledning og dokumentliste
- o) Kapittel C5 Skjemaer
- p) Kapittel A1 Oversikt over kontraktdokumentene

1.2. Tolkningsregler

NS 8407 punkt 2.2 utgår og erstattes med:

Funksjonskrav og krav til løsninger, kvalitet eller merke som er spesifisert i kapittel D, gjelder foran løsninger eller konstruksjoner som er angitt i kapittel E, med mindre totalentreprenøren i kapittel E har tilbudt en bedre kvalitet eller løsning enn det som følger av kapittel D. Totalentreprenøren kan kun gjøre gjeldende de forbehold og avvik som er akseptert av byggherren og som er inntatt i kapittel C6.1 og/eller C6.2.

De dokumentene som inngår i kontrakten utfyller hverandre. Inneholder kontraktsdokumentene bestemmelser som strider mot hverandre, skal dokumentene gjelde i den rekkefølgen som er angitt i dette kapittel C2 punkt 1.1. Dersom eventuell motstrid ikke løses av denne rangrekkefølgen gjelder spesielle bestemmelser foran generelle, og bestemmelser utarbeidet særskilt for kontrakten foran standardiserte bestemmelser.

2 PLIKT TIL SAMARBEID OG LOJALITET

NS 8407 punkt 3 gjelder med følgende tillegg:

Første del av kontraktsarbeidet vil bli gjennomført i en integrert samhandling som nærmere beskrevet i kapittel D.

Omfanget av den integrerte samhandlingen vil bli utviklet av partene i fellesskap.

Totalentreprenøren kan under ingen omstendighet påberope seg omfanget av samhandling, nødvendig opplæring, anskaffelse av programvare, etc. som grunnlag for krav om fristforlengelse eller vederlagsjustering.

Byggherren og totalentreprenøren er forpliktet til å gjennomføre integrert samhandling, i samsvar med prinsipper og beskrivelse i kapittel D.

Partene skal i den integrerte samhandlingsfasen også bli enige om å presisere enkelte kontraktsbestemmelser, f.eks. om frister og dagmulkt, og kan også velge å gjøre endringer i enkelte bestemmelser, bl.a. bestemmelser om møter. Dersom partene ikke oppnår enighet om kontraktsbestemmelser som skal presiseres i den integrerte samhandlingsfasen kan byggherren fastsette bestemmelsens ordlyd med endelig virkning.

Bestemmelser om Best Value Procurement og risikovurdering avtales mellom partene i den integrerte samhandlingsfasen.

3 DEFINISJONER (JF. NS 8407 PUNKT 1)

NS 8407 punkt 1 gjelder med følgende tillegg:

3.1 Opsjoner

De arbeidene som byggherre har en rett, men ingen plikt, til å bestille av totalentreprenøren og som er nærmere beskrevet i kapittel D.

3.2 Byggherrens budsjettpris (BBP)

BBP representerer det byggherren vurderer som en riktig pris for kontraktsarbeidet slik omfanget er beskrevet i kapittel D1.1. BBP er eksklusiv merverdiavgift og skal inkludere påslagsbeløp og direkte kostnader iht. prosjektnedbrytningstruktur, inklusive vederlag for arbeidene i samhandlingsfasen og garantivederlag. BBP skal ikke inkludere byggherrerisiko.

3.3 Direkte kostnader

Totalentreprenørens kostnader som kan tilbakeføres direkte til benyttede menneskelige og materielle ressurser for fremstilling av spesifikke leveranser eller prislelementer i kontraktsarbeidet. Direkte kostnader omfatter all lønn og tilhørende lønnskostnader for totalentreprenørens og kontraktsmedhjelpenes involverte personell, kostnader for egne og innleide maskiner, kostnader til rigg og drift, samt innkjøpte tjenester (inklusive bankgarantier og forsikringer i henhold til denne kontrakten) og materiell som inngår i kontraktsgjenstanden.

3.4 Forebyggende tiltak

Forebyggende tiltak i RVP er tiltak som gjennomføres for å eliminere eller redusere byggherrens eller totalentreprenørens risiko knyttet til utførelse av kontraktsarbeidet. Alle forebyggende tiltak som fremgår av RVP i kapittel E er inkludert i kontraktssum innenfor rammen av BBP.

3.5 Garantiperiode

Perioden fra overtakelse og med varighet som nærmere angitt i kapittel D3.

3.6 Integreert samhandlingsfase/ samhandlingsfasen

Perioden fra signering av kontrakten kapittel C6.1 og inntil kapittel C6.2 er signert.

3.7 Kontraktsarbeidet

Alle arbeider som er nødvendig for å frembringe og levere kontraktsgjenstanden, herunder også reguleringsplanarbeid.

3.8 Kontraktssum

Det samlede vederlaget, inklusiv merverdiavgift, for totalentreprenørens oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser i samhandlingsfasen, utførelsesfasen og garantiperioden, slik dette er nærmere beskrevet i dette kapittel C2 punkt 26 og kapittel C6.2.

3.9 Korrigerende og skadebegrensende tiltak

Korrigerende og skadebegrensende tiltak i RVP er tiltak som gjennomføres for å eliminere eller redusere konsekvensen av en risiko som har inntruffet knyttet til utførelse av kontraktsarbeidet. Kostnader for slike tiltak knyttet til en byggherrerisiko er ikke inkludert i kontraktssum. Utførelse av korrigerende og skadebegrensende tiltak som fremgår av RVP i kapittel E utgjør ikke en endring etter dette kapittel C2 eller NS 8407.

3.10 Påslagsbeløp

Direkte kostnader multiplisert med påslagsprosent.

3.11 Påslagsprosent

Påslaget angitt i prosent som tillegges dokumenterbare direkte kostnader for å dekke indirekte kostnader og fortjeneste. Påslagsprosent omfatter alle totalentreprenørens indirekte kostnader og fortjeneste, herunder, men ikke begrenset til administrative kostnader (herunder støtte i konsernfunksjoner som finans, regnskap, HR, juridisk, kommunikasjon etc.), skatter, indirekte avskrivninger og indirekte amortisering av finansiell leasing, øvrige bankgarantier, øvrige forsikringer, finansiering og fortjeneste. Påslagsprosent skal ikke inkludere prising av byggherrens risiko i kontrakten.

3.12 Reklamasjon

Der det refereres til reklamasjon i kontraktsdokumentene skal dette bety garanti.

3.13 Risikovurderingsplan (RVP)

Risikovurderingsplan (RVP) er en oversikt over totalentreprenørens og byggherrens risikoer knyttet til kontraktsarbeidet og alle tilhørende forebyggende, korrigerende og skadebegrensende tiltak.

3.14 Utførelsesfase

Perioden fra signering av kapittel C6.2 og inntil kontraktsgjenstanden overtas av byggherren.

3.15 Åpen bok

Deling av informasjon mellom kontraktspartene for å bidra til hensiktsmessig prosjektstyring og måloppnåelse i samhandlingsfasen. Dette betyr blant annet at byggherren til enhver tid skal ha fullt innsyn i kontraktspartens informasjon knyttet til kalkyler, planlegging, prosjektering, anskaffelser osv. i samhandlingsfasen. Deling av informasjon mellom kontraktspartene skal skje på en måte som ikke strider mot konkurranserettslige regler.

4 MØTER (JF. NS 8407 PUNKT 4.1)

Partene kan velge å avtale presiseringer og justeringer i de etterfølgende bestemmelsene i samhandlingsfasen.

4.1 Oppstartsmøter

NS 8407 punkt 4.1 gjelder med følgende tillegg:

4.1.1 *Oppstartsmøte og innføringsprogram for samhandlingsfasen*

Totalentreprenøren skal legge til rette for gjennomføring av en oppstartsamling for nøkkelpersonell i løpet av de første tre ukene etter signering av kapittel C6.1. Samlingen vil bli gjennomført i egnede lokaler på Hamar eller Lillehammer. Byggherren arrangerer samlingen, men totalentreprenøren skal bidra med å sette agenda og prioritere tema.

Totalentreprenøren skal legge til rette for at alle prosjektdeltagere har god kjennskap til prosjektet og gjennomføringsmodellen. I samråd med byggherren skal totalentreprenøren i den integrerte samhandlingsfasen etablere et innføringsprogram som understøtter dette, og følge opp at alle nyankomne blir gitt god og tilstrekkelig innføring.

4.1.2 *Oppstartsmøter i utførelsesfasen*

Det skal som samarbeidsfremmende tiltak gjennomføres oppstartsmøter før totalentreprenøren igangsetter sine hovedarbeider i utførelsesfasen.

Oppstartsmøtene skal sikre oppfyllelse av de tekniske, kvalitetsmessige, funksjonelle, økonomiske, miljømessige, estetiske og tidsmessige forutsetninger som fremgår av kontrakten og senere beslutninger.

Målet med oppstartsmøtene er dessuten å sikre tjenlige rutiner for gjennomføring av kontraktsarbeidene i utførelsesfasen.

Det skal være inntil tre samlinger over to dager, i løpet av de første månedene etter signering av kapittel C6.2. Partene avtaler antall samlinger og samlingenes lengde i samhandlingsfasen. Partene skal sette av tilstrekkelig tid til oppstartsmøtene.

Alle lederfunksjoner hos totalentreprenøren, samt stabsledelse, skal delta, herunder, men ikke avgrenset til, kontraktens nøkkelpersonell. Kontraktsmedhjelpere innen prosjektering skal også delta.

Oppstartsmøtene skal gjennomføres uten at fordeling av ansvar og risiko i kontrakten endres.

Aktuelle temaer vil for eksempel kunne være:

- En gjennomgang for å oppnå felles forståelse av kontraktsarbeidet, herunder arbeidsoperasjoner, kvalitet og utfordringer
- Gjennomgang av hvordan arbeidet tenkes gjennomført
- Gjennomgang av organisering, roller, fullmakter og ansvar. Partenes representanter skal navngis og nødvendige fullmakter skal fremlegges
- Gjennomgang av rutiner for byggherrens aksept av kontraktsmedhjelpere
- Gjennomgang av totalentreprenørens kvalitetsplaner og prosedyrer for kvalitetssikring, sikkerhet/helse/arbeidsmiljø (SHA) og ytre miljø (YM)
- Gjennomgang av rutiner og krav til totalentreprenørens dokumentasjon, rapportering og fakturering
- Gjennomgang av krav til fremdrift og utarbeidelse av fremdriftsplan for prosjektet
- Gjennomgang av krav til løpende oppdatering av risikovurderingsplan
- Gjennomgang av partenes kommunikasjon, legge til rette for åpenhjertige og gjensidige tilbakemeldinger
- Analyse og fastsettelse av konkrete utviklingsmuligheter og utviklingsmål
- Gjennomgang av prosedyrer for tvisteløsning

Partene avtaler agenda for oppstartsmøtene. Dersom ikke annet avtales, fører byggherren referater.

For å dokumentere partenes enighet om gode og tjenlige rutiner for gjennomføring av utførelsesfasen, utarbeider byggherren en skriftlig samhandlingsavtale som undertegnes av partene ved avslutning av siste oppstartsmøte. Samhandlingsavtalen suppleres og oppdateres ved behov etter at arbeidene er igangsatt.

Samhandlingsavtalen skal forelegges og aksepteres av senere valgte kontraktsmedhjelpere og innleide arbeidstakere som forutsetning for deres engasjement i gjennomføringen av kontraktsarbeidene.

4.2 Byggherremøter (jf. NS 8407 punkt 4.2)

NS 8407 punkt 4.2 utgår og erstattes med:

Byggherren skal innkalle til byggherremøter vedrørende planlegging, regulering, prosjektering, utførelse og fremdrift av arbeidene. Totalentreprenøren kan også ved behov innkalle til slike møter. Innkallelsen skal ordinært skje med minst sju dagers varsel. Byggherremøtene avholdes hver 14. dag, med mindre annen møtefrekvens er avtalt. Byggherren besørger møterom.

Partenes representanter og deltakere skal ha fullmakt til å avgjøre de saker som er inntatt i agendaen for byggherremøtet. Totalentreprenøren skal i nødvendig utstrekning stille med representanter fra kontraktsmedhjelpere.

Byggherren fører referat fra byggherremøtene, med mindre byggherren ber totalentreprenøren om å gjøre det. Referat sendes i god tid før neste møte til de øvrige møtedeltakerne og til partenes representanter.

Eventuelle innsigelser mot referatet må fremkomme uten ugrunnet opphold, senest i første ordinære byggherremøte etter at referatet er mottatt.

Som en del av byggherremøtene inngår også YM-møter og andre særmøter som avtales i kontraktsperioden, f.eks. om økonomi, trafikksikkerhet, kvalitet, prosjektering osv.

[Bestemmelser om behandling av risikovurderingsplan ~~kommer senere~~ avtales mellom partene i den integrerte samhandlingsfasen.]

Representanter fra kommuner, interkommunale selskap, Statens vegvesen og Bane NOR SF har adgang til å delta på byggherremøter som angår deres interesser.

4.3 Møter angående reguleringsplanlegging, prosjekteringsmøter og andre møter totalentreprenøren holder som ledd i kontraktgjennomføringen

NS 8407 pkt. 4.3 gjelder med følgende tillegg:

Byggherren skal inviteres og ha anledning til å delta i alle møter angående reguleringsplanlegging og andre møter som totalentreprenøren holder som ledd i kontraktgjennomføringen, både totalentreprenørens egne interne møter, møter med kontraktsmedhjelperne og møter med tredjepart.

Herunder skal byggherren inviteres og ha anledning til å delta i totalentreprenørens prosjekteringsmøter. Representanter fra kommuner, interkommunale selskap, Statens vegvesen og Bane NOR SF har adgang til å delta på totalentreprenørens prosjekteringsmøter som angår deres interesser og skal inviteres til møtene.

Prosjekteringsmøtene skal basere seg på VDC (Virtual Design and Construction) og benytte BIM-modellen online i prosjekteringsmøtene. Totalentreprenøren skal finne gode møteformer, som samtidig prosjektering eller tilsvarende, med den hensikt at byggherre og andre interessenter skal kunne delta på en effektiv måte. Møterom skal tilrettelegges for denne bruken, med store skjermer, tilstrekkelig datakraft, internettkobling med høy kapasitet etc.

4.4 Møtereferat

Totalentreprenøren skal dokumentere alle møter som totalentreprenøren avholder som ledd i kontraktgjennomføringen i egne møtereferat. Møtereferatene skal være tilgjengelig for byggherren i prosjektets web-løsning.

4.5 Evalueringsmøter

Det avholdes egne evalueringsmøter halvårlig hvor begge parter prosjekteiere på direktørnivå, prosjektledere og andre nøkkelpersoner deltar etter avtale.

I evalueringsmøtene skal partene behandle blant annet følgende saker:

- En overordnet evaluering av om partenes felles mål for kontrakten ivaretas, jf. punktene i dette kapittel D1.1 punkt 1.2.
- Hvordan samarbeidet mellom partene og samarbeidet mellom nøkkelpersoner i prosjektet fungerer, basert på evalueringsskjema som utarbeides av byggherren.

Byggherren innkaller til og leder evalueringsmøtene.

I forkant av møte gjennomføres gjensidig evaluering av partene, som utveksles 1 uke før evalueringsmøtet. Dette benyttes som realitetsvurderinger i møtet med hovedfokus på tiltak for å forbedre prestasjonen hos begge parter.

Partene blir enige om felles tiltaksliste samt hovedpunkter i referat fra evalueringsmøter i fellesskap før møtets avslutning. Referat skal sendes ut senest tre dager etter møtets avslutning inkludert tiltaksliste av byggherre.

4.6 Møtested

Møter skal avholdes i tilknytning til anleggsstedet, med mindre annet avtales.

4.7 Møteforberedelse

Totalentreprenøren skal i forkant av møter der byggherren skal delta gjøre tilgjengelig nødvendig underlag, slik at byggherren kan stille forberedt. Underlagets omfang og frist for tilgjengeliggjøring skal stå i forhold til møtets målsetting (beslutning, orientering, drøfting, etc.).

Det presiseres at dette er spesielt viktig i forbindelse med ICE-sesjoner med målsetting om beslutninger, hvor beslutningsunderlagets omfang og byggherrens tid til forberedelse er proporsjonalt med beslutningens størrelse.

5 VARSLER OG KRAV (JF. NS 8407 PUNKT 5)

5.1 Uten ugrunnet opphold

Der varslings- eller svarfrister i dette kapittel C2 og NS 8407 er angitt som "uten ugrunnet opphold" skal varsler, krav og svar gis uten ugrunnet opphold, men aldri senere enn 21 dager.

5.2 Varsler og krav

NS 8407 punkt 5 utgår og erstattes med:

Alle varsler og krav som totalentreprenøren skal meddele etter bestemmelsene i kontrakten, skal fremmes på elektroniske skjemaer via prosjektets web-løsning. Varsler og krav kan ikke fremsettes på noen annen måte.

For alle varsler og krav hvor dette er relevant skal det lenkes til aktuell posisjon i 3D-modell, på en slik måte at årsak til varsel eller krav i størst mulig grad fremkommer visuelt.

Totalentreprenøren skal sende separate varsler eller krav for hvert enkelt forhold. Videre korrespondanse om et varsel eller et krav skal foregå i det opprinnelige skjemaet, med mindre annet avtales.

Byggherrens svar på totalentreprenørens varsler og krav skal fremsettes på elektroniske skjemaer via prosjektets web-løsning.

Hvis en part ønsker å gjøre gjeldende at den andre parten har varslet eller svart for sent, må han gjøre det skriftlig uten ugrunnet opphold etter å ha mottatt varsel eller svar. Gjør han ikke det, skal varselet eller svaret anses for å være gitt i tide. Dette gjelder ikke for krav som totalentreprenøren fremsetter for første gang i eller i forbindelse med sluttoppgjøret eller forespørsel etter NS 8407 punkt 40.4.

6 SIKKERHETSSTILLELSE (JF. NS 8407 PUNKT 7)

6.1 Generelle bestemmelser

NS 8407 punkt 7.1 annet ledd utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal levere byggherren dokumentasjon på sikkerhetsstillelsen før kontraktarbeidens start og ikke senere enn 14 dager etter kontraktsinngåelsen. Byggherren plikter ikke å betale avdrag eller forskudd før han har mottatt totalentreprenørens sikkerhetsstillelse.

NS 8407 punkt 7.1 tredje ledd utgår og erstattes med:

Sikkerhet skal stilles av internasjonal bank, forsikringsselskap eller annen kredittinstitusjon som godkjennes av byggherren og som har kredittvurdering tilsvarende minimum A hos Standard & Poor's (eller tilsvarende kredittvurdering foretatt av annen anerkjent og uavhengig kredittvurderingsinstitusjon) ved kontraktsinngåelsen. Sikkerhetsstillelsen fra garantisten skal rettes direkte til byggherren og skal være i samsvar med garantitekst som inntatt i kapittel C5.

NS 8407 punkt 7.1 siste avsnitt utgår.

6.2 Totalentreprenørens sikkerhetsstillelse

NS 8407 punkt 7.2 utgår og erstattes med:

Er ikke annet avtalt, skal det stilles en samlet sikkerhetsstillelse for oppfyllelse av kontraktsforpliktelsene, herunder for forsinkelsesrenter og inndrivelseskostnader, i perioden fra signering av kapittel C6.2 i utførelsesfasen. Sikkerhetsstillelsen skal utgjøre 10 % av BBP i hele utførelsesfasen. Sikkerhetsstillelsen kan gjøres gjeldende for forhold byggherren påberoper seg senest ved overtakelsen.

Når kontraktsgjenstanden er overtatt reduseres sikkerhetsstillelsen til 5 % av BBP. Sikkerhetsstillelsen kan gjøres gjeldende for totalentreprenørens garantiforpliktelser etter NS 8407 punkt 42 og dette kapittel C2 og for andre forhold som påberopes etter overtakelsen. Sikkerhetsstillelsen skal være gyldig inntil 3 år etter overtakelse.

6.3 Byggherrens sikkerhetsstillelse

NS 8407 punkt 7.3 utgår og erstattes med:

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

6.4 Reduksjon av sikkerhet

NS 8407 punkt 7.4 utgår.

7 FORSIKRING (JF. NS8407 PUNKT 8) OG SKADE PÅ KONTRAKTSGJENSTANDEN MV. I BYGGEPERIODEN (JF. NS 8407 PUNKT 19)

Bestemmelsene i NS 8407 punktene 8.1, 8.2, 8.3 og 8.5 samt punkt 12.2.2 bokstav e) utgår og erstattes med:

7.1 Byggherrens forsikringsplikt

Byggherren skal sørge for tegning og opprettholdelse av følgende forsikringer:

- a) Tingskade prosjektforsikring for byggerisikoen - CAR (Construction «All Risk») - for dette prosjektet i Norge. Forsikringen vil blant annet dekke det som til enhver tid er utført av kontraktarbeidet, og forsikringsinteressene nevnt i NS 8407 punkt 8.1.
- b) Tingskade transportforsikring som dekker materiell som er ment å inngå som deler av prosjektet frem til/fra anleggsstedet. Geografisk virkeområde er begrenset til Norge.

- c) Ansvarsforsikring som skal dekke ansvar for ting- og personskaide i forbindelse med utførelsen av kontraktarbeidet i henhold til NS 8407 punkt 49.2 og 49.3 for et beløp på minimum NOK 250 mill. for hver ulykkeshendelse. Denne forsikringen skal også dekke totalentreprenøren, herunder alle kontraktsmedhjelpere på lik linje med byggherren med de begrensningene som fremkommer av forsikringspolisen.
- d) SPPI (Single Project Professional Indemnity) Profesjonsansvarsforsikring for alle rådgivere knyttet til prosjektet for et beløp på minimum NOK 200 mill.

Forsikringsavtalen skal ha en bestemmelse der forsikringsselskapet fraskriver seg regresretten overfor totalentreprenøren og alle kontraktsmedhjelpere i henhold til ansvarsreguleringen mellom partene i denne kontrakt.

7.2 Totalentreprenørens forsikringsplikt

Totalentreprenøren plikter ikke å forsikre kontraktarbeidet mv. som nevnt i dette kapittelet C2 punkt 7.1. Totalentreprenøren plikter imidlertid å tegne og opprettholde følgende forsikringer:

- a) Tingskaide prosjektforsikring og transportforsikring for byggerisikoen - CAR (Construction «All Risk») - for dette prosjektet utenfor Norge. Forsikringen vil blant annet dekke det som til enhver tid er utført av kontraktarbeidet, og forsikringsinteressene nevnt i NS 8407 punkt 49.2 og 49.3.
- b) Totalentreprenøren skal tegne ansvarsforsikring for biler, anleggsmaskiner og andre kjøretøy (som ikke reguleres etter bilansvarslova av 3. februar 1961) hvor dekning skal inngå i ovennevnte forsikringssum pr. skadetilfelle. Forsikringsplikt for ansvar for kjøretøy som reguleres av bilansvarslova er regulert i punkt f) nedenfor. Totalentreprenøren skal likevel være forpliktet til å dekke egenandelen under byggherrens ansvarsforsikring under dette kapittelet C2 punkt 7.1 med inntil maksimalt NOK 2 mill.
- c) Kaskoforsikring av ethvert fartøy eller andre flytende innretninger som totalentreprenøren stiller til rådighet for bruk i forbindelse med kontraktarbeidet. Forsikring skal tegnes på norske eller sammenlignbare vilkår og skal dekke totalverdien av fartøyet/innretningen.
- d) P&I forsikring, eller annen ansvarsforsikring dersom P&I ikke er tilgjengelig, for fartøyet/innretningen, inklusive oljeforurensningsforsikring for fartøyer og innretninger som nevnt i c) ovenfor.

De ovennevnte forsikringene skal være på plass fra det tidspunkt kontraktarbeidet påbegynnes og skal ikke utløpe før overtakelse av kontraktsgjensstanden har funnet sted.

I polisene skal det fastsettes at byggherren er medforsikret, og assurandøren skal fraskrive seg regresrett overfor byggherren i henhold til ansvarsreguleringen mellom partene i denne avtalen.

Forsikringene skal plasseres i norske eller utenlandske forsikringsselskap med tilfredsstillende kredittvurdering tilsvarende en Standard & Poor's kredittvurdering minimum lik A (eller tilsvarende kredittvurdering foretatt av annen anerkjent og uavhengig kredittvurderingsinstitusjon).

Forsikringene skal tegnes på slike vilkår som er vanlige for den type arbeid totalentreprenøren eller hans kontraktsmedhjelpere skal utføre og skal være tilgjengelig på norsk eller engelsk.

I tillegg plikter totalentreprenøren som et minimum å etablere og holde i kraft:

- a) Fullrisiko tingskadeforsikring av eget utstyr og materiell som er av betydning for prosjektgjennomføringen, herunder transport av slikt utstyr til og fra anleggsstedet.
- b) Yrskadeforsikring og ulykkesforsikring som dekker entreprenørens personell for den periode som er til stede og deltar i gjennomføring av prosjektet.
- c) Forsikring som dekker hjemtransport av ansatt i prosjektet ved sykdom, sykdom, skade og ulykke uavhengig av årsak.
- d) Forsikring som dekker akutt sykdom skade eller ulykke oppstått ved tjenestereiser i tilknytning til prosjektet.
- e) Forsikring som dekker behandlingsutgifter for akutt skade og sykdom for ansatte som ikke er omfattet av lov om folketrygd.
- f) Enhver annen lovbestemt forsikring.

Dersom totalentreprenøren ikke dokumenterer å ha oppfylt sin forsikringsplikt har byggherren rett til å etablere forsikringen for totalentreprenørens regning.

Totalentreprenøren har plikt til å påse at alle underleverandører oppfyller de krav til forsikring som er spesifisert i punkt a)-f) over.

7.3 Kontroll mv.

NS 8407 punkt 8.3 gjelder kun forsikringsforpliktelsene nevnt i dette kapittelet C2 punkt 7.1 og 7.2 foran.

Byggherren plikter overfor totalentreprenøren å dokumentere at forsikringsplikten nevnt i dette kapittelet C2 punkt 7.1 er ivaretatt før oppstart av kontraktarbeidene. Videre har totalentreprenøren krav på gjenpart av forsikringsbevis for prosjektforsikringen, spesifikasjon av dekningsomfang og relevante vilkår med tilhørende sikkerhetsforskrifter.

Totalentreprenøren plikter å sette seg grundig inn i forsikringsbestemmelsene, og overholde de krav som er satt til utøvelse av arbeidet gjennom sikkerhetsbestemmelser og øvrige bestemmelser. Eventuell manglende dekningsmessighet eller avkortning som følge av brudd på forsikringens bestemmelser er ikke byggherrens ansvar.

7.4 Oppgjørsbehandling

NS 8407 punkt 8.5 erstattes med følgende:

Ved et forsikringstilfelle skal en part uten ugrunnet opphold gi varsel til den annen part dersom han vil kreve dekning under den annen parts forsikringer, med beskrivelse av den hendelsen som har forårsaket kravet. En part skal yte den annen part rimelig assistanse i forbindelse med behandlingen av slike krav, uten omkostninger for den annen part.

Partene plikter for egen regning å gi hverandre og forsikringsselskapet nødvendig assistanse i forbindelse med forsikringsselskapets behandling av krav, herunder å bidra med dokumentasjon og ressurser som kan belyse hendelsesforløp. Dette gjelder også nødvendig bistand i eventuelle rettsprosesser.

7.5 Retningslinjer/forsikringspolicy

Byggherren vil utarbeide retningslinjer for håndtering av prosjektforsikringen, herunder bestemmelser om melding, oppfølging og innfrielse av krav og erstatningsbetingelser relatert til forsikringen. Retningslinjene vil også sette plikt til samarbeid og orientering samt rett til innsyn for byggherren i pågående saker ut fra at det er byggherren som er forsikringstaker og avtalepart vis a vis forsikringsselskapet.

7.6 Forholdet mellom kontrakt og forsikringsvilkårene

Ved eventuell motstrid mellom kontrakten og forsikringsvilkårene, skal forsikringsvilkårene ha forrang hva angår dekningsomfang. Totalentreprenøren og hans kontraktsmedhjelpere og leverandører kan ikke utlede større forsikringsdekning av kontrakten, enn det som fremgår av forsikringsvilkårene.

7.7 Tap eller skade på materialer, prosjekteringsdokumenter eller kontraktsgjenstanden

Bestemmelsen i NS 8407 punkt 19.2 utgår og erstattes med:

Oppstår det tap eller skade på materialer, prosjekteringsdokumenter eller kontraktsgjenstanden fra arbeidets start til overtakelse har funnet sted etter NS 8407 punkt 37 om overtakelse, skal totalentreprenøren gjennomføre de nødvendige tiltak for å sikre at arbeidet blir fullført i henhold til kontrakten.

Totalentreprenørens plikt til å gjennomføre tiltak som her nevnt, gjelder uten hensyn til ansvarsbetingende forhold i noen form fra byggherrens side.

Omkostningene forbundet ved å gjennomføre tiltak skal bæres av totalentreprenøren.

Dersom det oppstår tap eller skade etter at materialer, prosjekteringsdokumenter eller kontraktsgjenstanden er ankommet byggeplass i Norge, er totalentreprenørens omkostningsansvar begrenset til egenandelen under forsikringen tegnet av byggherren i henhold til dette kapittelet C2 punkt 7.1 forutsatt at tapet eller skaden dekkes av nevnte forsikring, eller tapet eller skaden ikke dekkes som følge av forhold på byggherrens side.

Plikten til å betale nevnte egenandel bortfaller dersom skaden er forvoldt av byggherren eller hans kontraktsmedhjelpere under utførelse av deres kontraktsforpliktelser, eller skaden skyldes ekstraordinære og upåregnelige omstendigheter som krig, opprør, naturkatastrofer, m.m.

Dersom tapet eller skaden skyldes mangel ved kontraktsgjenstanden gjelder bestemmelsen i NS 8407 punkt 49.2 siste ledd jf. punkt 42, tilsvarende.

7.8 Forsikringer i garantiperioden

Byggherren plikter å tegne og opprettholde følgende forsikringer i garantiperioden, jf. kapittel C6.1:

- a) Tingskadeforsikring for kontraktsgjenstanden med forsikringssum per hendelse på NOK 1 milliard og egenandel NOK 1 000 000.
- b) Tingskade transportforsikring som dekker transportskade i Europa på utstyr og materiell som brukes eller er ment å inngå i kontraktsarbeidet frem til og fra anleggsstedet med forsikringssum på NOK 100 000 000 per hendelse og egenandel NOK 1 000 000.

c) Ansvarsforsikring som dekker skade på tredjemanns person eller eiendom med forsikringssum på NOK 1 500 000 000 per hendelse og egenandel NOK 1 000 000.

Totalentreprenøren plikter å etablere og opprettholde følgende forsikringer:

- a) Ansvarsforsikring som dekker ansvar forårsaket av biler, anleggsmaskiner og andre kjøretøy som brukes i kontraktsarbeidet. Samtlige kjøretøy skal være forsikret for ansvar som følger av lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (bilansvarslova) kapittel II.
- b) Yrkesskadeforsikring som dekker personskade for personell som utfører kontraktsarbeidet. Alt personell skal være forsikret for personskade som følger av lov om yrkesskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 65 (yrkesskadeforsikringsloven). Utenlandsk personell skal forsikres på lik linje med norsk personell.
- c) Enhver annen lovbestemt forsikring i og utenfor Norge, herunder lovbestemt pensjonsordning.

~~[Bestemmelser om byggherrestyrte forsikringer i garantiperioden kommer senere]~~

8 PARTENES REPRESENTANTER (JF. NS 8407 PUNKT 9)

NS 8407 punkt 9 utgår og erstattes med:

Hver av partene skal skriftlig meddele hvem som representerer dem og har fullmakt til å fatte beslutninger angående kontrakten. Endringer i slike fullmakter skal straks varsles til den andre parten.

9 KRAV TIL ORGANISERING, PERSONELL OG KOMMUNIKASJON

9.1 Utarbeidelse av ressurs- og organisasjonsplan

Partene avtaler ressurs- og organisasjonsplan i samhandlingsfasen med utgangspunkt i prosjektstyringsdokument for integrert samhandling. Planen skal oppdateres ved endringer.

9.2 Krav til bemanningskapasitet

Totalentreprenøren skal ha tilstrekkelig bemanningskapasitet slik at det ikke forekommer unødvendig opphold i arbeidene eller at det er risiko for slikt opphold.

9.3 Krav til nøkkelpersonell

Det kreves teknisk og faglig kompetanse og relevant erfaring hos nøkkelpersonell som disponeres for oppdraget. Kompetanse og erfaring skal dokumenteres.

Med nøkkelpersonell menes: prosjektleder, anleggsleder, prosjekteringsleder, planprosessleder, kvalitetssikringsansvarlig, ytre miljø-koordinator og HMS-leder.

Prosjektleder og anleggsleder skal minimum ha utdanning på bachelornivå og ha minimum 10 års erfaring innen entreprenørbransjen, hvorav minimum 5 års erfaring i tilsvarende funksjon som de er tiltenkt i denne totalentreprisen, og fra tilsvarende tverrfaglige prosjekter. Aktuelle referanseprosjekter skal ha en kostnadsramme på minimum NOK 250 mill.

Prosjekteringsleder skal minimum ha utdanning på bachelornivå og ha minimum 10 års relevant erfaring innen prosjekteringsbransjen, hvorav minimum 5 års erfaring fra arbeid i tilsvarende funksjon som han er tiltenkt i denne totalentreprisen, og fra tilsvarende tverrfaglige prosjekter. Aktuelle referanseprosjekter skal ha en samlet kostnadsramme for prosjektering og utførelse på minimum NOK 100 mill.

Planprosessleder skal minimum ha utdanning på bachelornivå og ha minimum 10 års relevant erfaring innen arealplanlegging og planlegging etter plan- og bygningsloven, herunder ledelse av planprosesser, medvirkning og dialog, og fra tilsvarende relevante, tverrfaglige prosjekter. Aktuelle referanseprosjekter skal ha en samlet kostnadsramme for planlegging, prosjektering og utførelse på minimum NOK 200 mill.

Kvalitetssikringsansvarlig og HMS-leder skal kunne dokumentere minimum 10 års relevant erfaring, samt relevant utdanning/opplæring på minimum fagskolenivå.

Totalentreprenøren skal gjennom hele kontraktperioden ha en dedikert person til å følge opp ytre miljø (ytre miljø-koordinator). Vedkommende skal være tilknyttet prosjektet i full stilling i utførelsesfasen. Ytre miljø-koordinator skal ha relevant erfaring fra anleggsbransjen og utdanning på minimum bachelornivå med hovedvekten av fagkretsen innen relevante fag som miljøfag, naturforvaltning eller naturfag.

Byggherren kan beslutte at kravene til samtlige nøkkelpersoner kan fravikes ved særlig lang og relevant erfaring.

Nøkkelpersonell skal kunne vise til gode samarbeidsevner.

Totalentreprenøren skal ut fra prosjektets fase og behov stille med det mest kvalifiserte personellet til enhver tid. Det skal være kontinuitet på alt nøkkelpersonell gjennom prosjektets levetid, hvor totalentreprenør skal sikre at nøkkelpersonell er tildelt egne ansvarsområder fra start til slutt. Det kreves ikke at nøkkelpersonell er allokert 100 % fra tidspunktet for kontraktssignering, men nøkkelpersonell må ha en stillingsprosent i prosjektet som muliggjør eierskapet til ansvarsområdene. Totalentreprenøren skal benytte nøkkelpersonell ut fra prosjektets behov for ulik kompetanse på ulike tidspunkt. Herunder skal det i fasen med integrert samhandling vektlegges bruk av nøkkelpersonell med tidligfasekompetanse, i kombinasjon med god gjennomføringskompetanse. Partene skal avtale endelig plan for organisering og ressursallokering i begynnelsen av samhandlingsfasen.

Byggherren skal godkjenne bruk av alt nøkkelpersonell, herunder også ved utskifting i kontraktperioden. Det aksepteres ikke at nøkkelpersonell skiftes ut ved overgang til annen stilling i samme konsern. Ikke godkjent personell skal ikke benyttes.

Dersom totalentreprenøren skifter ut nøkkelpersonell i strid med den endelige planen for organisering og ressursallokering og uten byggherrens samtykke ilegges totalentreprenøren en reaksjon på NOK 1.000.000 per person som skiftes ut.

10 SPRÅKKRAV

All formell kommunikasjon mellom byggherre og totalentreprenør under gjennomføring av kontrakten skal skje på norsk. Alle møter skal foregå på norsk.

Med mindre annet er skriftlig avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk.

Totalentreprenøren skal sørge for at arbeidstakere og kontraktsmedhjelpere i prosjektet kan kommunisere på en slik måte at unødig risiko ikke oppstår.

11 KRAV TIL KONTRAKTSGJENSTANDEN (JF. NS 8407 PUNKT 14)

11.1 Avtalte krav (jf. NS 8407 punkt 14.1)

NS 8407 punkt 14.1 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren kan ikke fravike de løsninger som fremkommer av kapittel E uten etter skriftlig aksept fra byggherren. Dersom løsninger i kapittel E likevel ikke er egnet til å oppfylle kontraktens krav, har totalentreprenøren ansvar for å utarbeide nye løsninger som er i tråd med kontraktens krav uten at dette gir totalentreprenøren krav på tilleggsvederlag eller fristforlengelse.

11.2 Opsjoner

Byggherren har rett til, men ingen plikt til, å ensidig pålegge totalentreprenøren å utføre eventuelle opsjoner som fremgår i kapittel D.

Bruk av opsjonene utgjør ikke en endring etter dette kapittel C2 eller NS 8407 og gir ikke totalentreprenøren krav på fristforlengelse eller justering av vederlaget ut over opsjonsprisen.

Eventuell bruk av opsjonene skal avklares i løpet av samhandlingsfasen.

12 KVALITETSSIKRING

12.1 Krav til arbeidet med kvalitet og kvalitetssikring

Kvalitet og kvalitetssikring skal ivaretas i hele prosjektkjeden, fra og med planlegging til og med overtakelse, herunder også for etterfølgende drift og vedlikehold av det totalentreprenøren har utført. Dette gjelder både teknisk og funksjonell kvalitet og kvalitet knyttet til styring, økonomi, HMS (helse, miljø og sikkerhet), m.m.

12.2 Terminologi

For denne kontrakten skal begreper som benyttes og som er definert i ISO 9000:2015 forstås på den måte som er angitt i denne standarden.

12.3 Krav til innsyn i all dokumentasjon og krav til dokumentering

Byggherren skal til enhver tid ha innsyn og tilgang til all prosjektdokumentasjon.

Møter, vernerunder, opplæring, forbedringsarbeid, inspeksjoner, kontroller, verifikasjoner, revisjoner og andre relevante aktiviteter skal dokumenteres og dokumentasjonen skal være lett tilgjengelig for byggherren.

Dokumentasjon fra møter, runder og inspeksjoner skal foreligge senest fem dager etter gjennomføring.

12.4 Krav til ledelsessystemer

Totalentreprenøren skal fullt ut oppfylle alle krav som følger av ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 39001:2012, og ISO 37001:2016. Totalentreprenøren skal sikre at kontraktsmedhjelpere både inkluderes i, følger og etterlever totalentreprenørens ledelsessystemer.

Ledelsessystemet skal ha beskrivende prosjektilpassede prosesser/prosedyrer med tilhørende dokumentasjon for gjennomføring av kontrakten. Til prosedyrene skal det tilhøre dokumentasjon som viser at funksjon/kvalitet er oppnådd, for eksempel planer, sjekklister, skjema, møtereferater, rapporter, eller annen relevant dokumentasjon. Ledelsessystemer for kvalitet skal være tilpasset arbeidet som skal utføres på prosjektet og sikre at utførelse av selve arbeidet ikke er avhengig av enkeltpersoner og enkeltkompetanse.

Totalentreprenøren skal fremlegge den delen av ledelsessystemet som er relevant for samhandlingsfasen så snart som mulig etter kontraktsinngåelse og senest to uker før arbeidet med reguleringsplan er planlagt

igangsatt. Ledelsessystemet skal være tilgjengeliggjort for byggherren i sin helhet senest to uker før fysiske arbeider er planlagt igangsatt.

Totalentreprenører skal kvalitetssikre dokumentasjon fra sine kontraktsmedhjelpere.

Totalentreprenøren skal sikre at kontraktsmedhjelpere har forstått totalentreprenørens ledelsessystem for kvalitetssikring, inkludert SHA og YM (HMS).

Dersom totalentreprenøren har tillatt at kontraktsmedhjelpere kan benytte sine egne ledelsessystemer, skal totalentreprenøren sørge for at byggherren har fortløpende innsyn i all dokumentasjon.

12.5 Kvalitetsplan

Totalentreprenøren skal utarbeide og følge en detaljert og kontraktsesifikk kvalitetsplan for totalentreprisen basert på totalentreprenørens eget ledelsessystem, samt den spesielle funksjonsbeskrivelsen for totalentreprisen. Kvalitetsplanen skal være klar før samhandlingsfasen starter og skal gjelde for alle prosjektets faser. Kvalitetsplanen skal være basert på ISO 10005:2018 og være på norsk. Kvalitetsplanen skal i tillegg inneholde organisasjonskart som viser organiseringen totalt i prosjektet.

Kvalitetsplanen skal i tillegg beskrive hvordan totalentreprenøren har forsikret at rutinene er tilstrekkelige, hvilken metodikk totalentreprenøren har for å sikre riktige valg, hvilke kvalitetssikrings tiltak/ rutiner som er ivaretatt, hvordan det sikres samsvar og etterlevelse av alle krav, endringshåndtering (inkl. Endring av prosesser, ansvarsfordeling og/eller organisering, osv.) hvordan det jobbes med kontinuerlig forbedring, opplæring og kompetanse (inkl. kartlegging av kompetansebehov og faktisk kompetanse i organisasjonen), oppfølging av kontraktsmedhjelpere og hvordan totalentreprenøren skal fokusere på og identifisere muligheter gjennom prosjektet. Planen skal også beskrive hvordan måling, analyse og evaluering gjennomføres for å gi faktagrunnlag og støtte opp under beslutninger i prosjektet. Kvalitetsplanens beskrivelse skal ivareta alle faser av PUKK-hjulet inkl. planlegging, implementering, kontrollering, og egenoppfølging (gjennom analyse og evaluering), samt kontinuerlig forberedning.

Ytre miljø-plan, tiltaksplaner ytre miljø, HMS-planer og SHA-planer skal være en del av kvalitetsplanen, men kan utarbeides som frittstående dokumenter. Dokumentene skal baseres på kravene i kapittel D samt kontraktsbestemmelsene i dette kapittel C2 og kapittel C3.

Kvalitetsplanen er å anse som et overordnet dokument i dokumenthierarkiet, og skal være et levende dokument som revideres ved behov.

Totalentreprenøren og sine kontraktsmedhjelpere skal bruke kvalitetsplanen aktivt gjennom hele kontrakten.

12.6 Krav om bekreftelse av at ledelsessystemet og kvalitetsplan er i samsvar med kontraktens krav

Etter at ledelsessystemet er gjort tilgjengelig i sin helhet og kvalitetsplanen er utarbeidet skal det gjennomføres en uavhengig ekstern revisjon for å få bekreftet at disse er tilstrekkelig tilpasset til det gjeldende prosjektet (med hensyn til oppgaver, størrelse, kompleksitet osv.), samt at det er i tråd med ISO 9001:2015. Totalentreprenøren skal engasjere et uavhengig revisjonsorgan som skal godkjennes av byggherren minst 4 uker før revisjonen skal gjennomføres. Revisjonsorganet skal også ivareta byggherrens interesser og rapportere direkte til Totalentreprenørens og Byggherren samtidig. Revisjonsorgan skal være akkreditert/sertifisert i Norge.

Byggherren kan velge å knytte til seg et annet revisjonsorgan ved behov.

Totalentreprenøren kan ikke igangsette fysiske arbeider før bekreftelse på samsvar foreligger fra revisor.

12.7 Krav til totalentreprenørens kontrollplaner

Totalentreprenøren skal kunne dokumentere kvaliteten på alle materialer som inkorporeres i kontraktsgjenstanden før disse tas i bruk. Der det er angitt tidsangivelse for slik dokumentasjon i håndbøkene, gjelder håndbøkene foran denne bestemmelsen. Oversikt over kontraktsmedhjelpere skal forefinnes og totalentreprenøren skal ha all nødvendig dokumentasjon som bestemmer krav til produkter og/eller tjenester.

Totalentreprenøren skal sette opp kontrollplaner for alle fag og samtidig synliggjøre alle kontroller fra eksterne parter. Kontrollplanene skal tilpasses prosjektet slik at følgende elementer er beskrevet for hvert relevant PNS-område/-objekt som skal utarbeides og kontrolleres: Hvilket objekt som kontrolleres, kontrollfrekvens, kontrollomfang, type kontroll, tredjeparts kontrollinstans, dokumentasjonstype, krav til personell/utstyrssertifikat, dato (alle planlagte kontrollaktiviteter) og hvem som utfører kontroll.

Kontrollplaner settes opp for hvert fag. Alle planlagt kontrollaktivitet og kontrollansvar skal dokumenteres gjennom henvisning i kontrollplaner. Kontrollplaner/kontrollaktiviteter skal forelegges byggherren i god tid (senest to uker) før de ulike kontrollaktivitetene skal utføres. Kontrollplanene skal henvise til hvor det aktuelle kravet er beskrevet (f.eks. NS-EN 13670:2009 + NA2010 punkt n).

12.8 Krav til kvalitetskontroll

Prosjekteringskontroll og utførelseskontroll skal utføres i henhold til vegnormaler og aktuelle standarder.

For testing og kontroller hvor det er nødvendig med kompetansebevis, sertifikat eller øvrig spesialkompetanse, skal slik dokumentasjon fremlegges for byggherren før oppstart av kontrolloppgavene (slike kontroller kan f.eks. være sveisearbeid, metallarbeid, betongarbeid). Slik dokumentasjon legges på prosjektets web-løsning.

For materialer som bygges inn i totalentreprisen skal totalentreprenøren innhente nødvendig informasjon om materialer, komponenter, elementer og øvrig, slik at dette er synliggjort og har riktig kvalitet for totalentreprisen før bygging starter av aktuell konstruksjonsdel/vei/grunn.

Leverandøroversikt skal forefinnes, og leverandører skal gi totalentreprenøren all nødvendig dokumentasjon som sertifikat, produktdatablad, sikkerhetsdatablad o.l. Byggherren skal ha innsyn i, og ved behov tilsendt, denne dokumentasjon.

Byggherren ivaretar utvidet kontroll i henhold til NS-EN 1990:2002+A1:2005+NA:2016, NA.A1.3.1(903) Prosjekteringskontroll og NA.A1.3.1(904) Utførelseskontroll, i alle tilfeller hvor dette er aktuelt. Totalentreprenøren skal selv gjennomføre egenkontroll og intern systematisk kontroll i tråd med bestemmelsene i standarden. Rutiner og leveranseplan for oversendelse av dokumentasjon som er gjenstand for kontroll avtales med byggherren.

Nærmere bestemmelser om kontroll og godkjenning av konstruksjoner er regulert i kapittel D1.2 punkt 7.1 (Bruer og andre bærende konstruksjoner) og punkt 7.2 (Forskaling, stillaser, reisverk og andre hjelpekonstruksjoner), samt i kapittel C3.

12.9 Oversikt over kontroller

Totalentreprenøren skal holde en oppdatert samlet oversikt og samtidig sørge for at BH får en oversikt over alle planlagte og gjennomførte kontroller på prosjektet. Oversikten skal som et minimum beskrive type kontroll, hvilke krav som gjelder for kontrollen, område, planlagt dato, gjennomført dato, ansvarlig person, samt hvilken tilhørende dokumentasjon som er produsert. Oversikten skal kunne sannsynliggjøre at arbeidene er gjort i henhold til gitte krav, vise status, samt henvise til benyttet og produsert dokumentasjon.

12.10 KS-program

Totalentreprenøren skal ha et program som sikrer at kvalitetsprestasjonene i prosjektet kontinuerlig forbedres.

Programmet skal sikre at ledelse, ansatte, innleide og kontraktsmedhjelpere involveres, motiveres, deltar og gjennomfører aktiviteter for bevissthet og etterlevelse av krav, samt utvikling av en god kvalitetskultur gjennom alle faser i prosjektet

Programmet skal vise hvordan totalentreprenøren vil iverksette og vedlikeholde en kvalitetskultur, herunder ivareta forbedringsprosesser, læringsprosesser, avvikshåndtering, adferd og synliggjøring av resultater.

Programmet skal være iverksatt senest 3 måneder etter kontraktsinngåelse. Programmet skal gjennomgås minst årlig, inkludert vurdering og revidering av mål og virkemidler, og videreutvikles i samsvar med prosjektets fremdrift og behov.

Programmet skal ha prosesser for tredjepartsmåling gjennom objektive og opplevde undersøkelser.

Programmets status skal kunne verifiseres av uavhengig tredjeparts kontrollinstans.

12.11 Krav til avvikshåndtering

Totalentreprenøren skal ha et system inklusiv IT-løsning, register og prosess for avvikshåndtering (avvikssystem) der registeret viser alle avvik knyttet til kontraktsarbeidene.

Totalentreprenørens avvikssystem skal beskrive nivåer, kategorier og metoder for avvikshåndtering og årsaksanalyse, samt innslagsnivåer for granskning i samsvar med ledelsessystemene nevnt i kapittel 13.4, og i nærmere samråd med byggherre.

Totalentreprenøren skal minst ha et databasebasert system for registrering og behandling av alle avvik i prosjektet, inkludert hendelser hos kontraktsmedhjelpere og trafikkhendelser med 3. part. Byggherren skal ha full tilgang til avvikssystemet.

Avvikssystemet skal vise status på avvik, hva det er avvik ifra, faktiske og potensielle konsekvenser og alvorlighetsgrader, direkte og bakenforliggende årsaker, tiltaksbeskrivelser (også for å hindre gjentakelse) med ansvarlige og tiltaksfrister.

Det skal, på en enkel måte, være mulig for byggherre å hente ut data om trender og annen relevant informasjon som kan bidra til å øke sikkerheten og kvaliteten.

Registrering av avvik kan gjøres av både totalentreprenøren og dens kontraktsmedhjelpere, samt byggherren.

Totalentreprenøren skal påse og bidra til tilstrekkelig behandling av avvik hos kontraktsmedhjelpere og leverandører. Melder av avvik skal motta informasjon om status og resultat for avviksbehandlingen. Totalentreprenøren skal sørge for avvik hos kontraktsmedhjelpere og leverandører bidrar til felles læring gjennom dokumenterte prosesser.

Totalentreprenøren skal sørge for at alle avvik lukkes uten ugrunnet opphold og innenfor rimelig tid.

12.12 Krav til risikostyring

Totalentreprenøren skal ha et implementert system inklusiv IT-løsning, register og prosess for risikostyring i prosjektet i henhold til ISO 31000:2018 eller lignende standard. Totalentreprenøren skal dokumentere de risikoer som er identifisert og kategorisert, samt vise hvordan man har kontroll på disse risikoene ved å beskrive hvordan de er håndtert, f.eks. gjennom risikospesifikke forebyggende og skadebegrensende tiltak.

Risikovurderinger og tiltak som følge av risikovurderinger skal dokumenteres i nødvendig format og omfang, basert på virksomhetens art, aktiviteter, risikofaktorer og virksomhetens størrelse, og skal gjøres tilgjengelig via prosjektets web-løsning.

Totalentreprenøren skal håndtere risiko i alle relevante faser av kontraktsarbeidet, samt på alle nivåer av organisasjonen. Hvor annet ikke er presisert skal risikovurderingene omfatte alle relevante forhold knyttet til personell, trafiksikkerhet, ytre miljø, materiell, omdømme og økonomi.

Risikovurderinger for konstruksjonsarbeidet skal utarbeides og oppdateres i henhold til:

- ISO 31000:2018, eller tilsvarende standard
- NS 5814:2008 Krav til risikoanalyser, eller tilsvarende standard
- NS 5815:2006 Risikovurdering av anleggsarbeid, eller tilsvarende standard

12.13 Kravsporing

Totalentreprenøren skal på en systematisk måte, kartlegge og utarbeide en oversikt/krav-register som dekker alle krav som gjelder for kontraktsarbeidet. Fra oversikten skal det fremgå hvem som er ansvarlig for å sikre at de enkelte kravene blir ivaretatt og implementert. Oversikten/krav-register skal oppdateres fortløpende gjennom prosjektperioden, fra start av samhandlingsfase til overtakelse har funnet sted.

Totalentreprenøren skal på en systematisk måte synliggjøre at kravene er ivaretatt. Oversikten/krav-register skal vise status på oppfyllelse av kravene og henviser til hvor dokumentasjon på oppfyllelse av kravet ligger.

12.14 Rollebeskrivelser

Totalentreprenøren skal ha tydelige rollebeskrivelser for stillingene i prosjektet, samt myndighet- og ansvarsfordeling for de definerte rollene.

12.15 Dokumentleveranseplan

Totalentreprenøren skal utarbeide dokumentleveranseplan. Dokumentleveranseplanen skal definere all dokumentasjon som skal følge leveransen i henhold til krav gitt i lover med forskrifter, standarder, håndbøker, kravspesifikasjon og/eller kontraktskrav. Planen skal angi alle modeller og dokumenter (tegninger, rapporter, notater mv.) som skal leveres i forbindelse med reguleringsarbeidet, prosjektering, bygging og overlevering. Planen skal vise tidspunkt, status og ansvarlig for levering av dokumentene. Planen skal også angi hvilke dokumenter totalentreprenøren trenger som grunnlag fra byggherre og tredjepart. Planen skal angi dato for påbegynnelse, dato for første leveranse, dato for tverrfaglig kontroll og dato for ferdigstillelse. Dokumentleveransene skal følge prosjektets faser.

Dokumentleveranseplanen inngår som en del av prosjektstyringsdokumentet i samhandlingsfasen og skal utarbeides og oppdateres i henhold til fristene som gjelder for prosjektstyringsdokumentet i denne fasen. I utførelsesfasen skal totalentreprenøren oppdatere dokumentleveranseplanen hver fredag etter siste søndag i måneden.

12.16 Krav til dokumenthåndtering

Totalentreprenøren skal sikre at all dokumentasjon er organisert og strukturert på en ryddig måte slik at sporing kan sikres og dokumentasjonen er lett tilgjengelig for byggherren.

12.17 Kommunikasjonsplan og interessentanalyse

Totalentreprenøren skal etablere en prosjektspesifikk kommunikasjonsplan. Denne planen skal baseres på en interessentanalyse. Både kommunikasjonsplanen og interessentanalysen skal holdes oppdaterte og relevante gjennom hele kontraktsperioden. Første versjon av begge dokumenter skal foreligge byggherren en måned etter kontraktsinngåelse.

12.18 Ivaretagelse av grensesnitt mellom systemer

Totalentreprenøren skal tidlig beskrive hvordan grensesnitt mellom systemer i bruk på prosjektet blir ivaretatt, med særskilt fokus på grensesnittet mellom totalentreprenørens egne systemer og kontraktsmedhjelperes systemer. Det skal også beskrives hvordan ansvarsfordelingen mellom partene er.

Det skal tydelig fremkomme hvilket system, eller deler av system, som benyttes, hva det benyttes til, når det benyttes og hvem som benytter det. Med system menes her arbeidsmetodikk og -systematikk samt IT-systemer.

12.19 Revisjoner og andre tilsynsaktiviteter utført av totalentreprenøren

Totalentreprenøren skal planlegge inspeksjoner, verifikasjoner, revisjoner og andre tilsynsaktiviteter internt og overfor kontraktsmedhjelpere.

Revisjoner skal utføres i henhold til ISO 19011:2018 og av personell som har formell utdanning innen revisjonsmetodikk.

Omfanget og hyppigheten av revisjonene, inspeksjoner, verifikasjoner, og de andre tilsynsaktivitetene, skal være iht. lover, forskrifter, samt spesifikke kontraktskrav og skal i tillegg ha en risikobasert tilnærming. Totalentreprenøren skal dokumentere at hyppigheten og omfang av utførte revisjonene, inspeksjoner, verifikasjoner og andre tilsynsaktiviteten er tilstrekkelig til at oppfyllelse av lovpålagte og kontraktsspesifikke krav kan bekreftes.

Totalentreprenøren skal utarbeide en verifikasjons- og revisjonsplan for prosjektet, som skal omfatte både interne og eksterne kvalitetsrevisjoner.

Totalentreprenøren skal også utarbeide inspeksjonsplan og inspeksjonsprogram for garantiperioden slik dette er nærmere angitt i kapittel D3.

Byggherren skal ha rett til å delta i planleggingen og utførelsen både ved inspeksjoner, verifikasjoner og revisjoner. Byggherren vil normalt delta som observatør, men skal også gis mulighet til å delta som medrevisor der dette er naturlig.

12.20 Revisjoner og andre tilsynsaktiviteter utført av byggherren

Byggherren skal ha rett til å utføre revisjoner, verifikasjoner og ledelsesinspeksjoner av totalentreprenøren og kontraktsmedhjelpere så lenge kontraktsarbeidet eller andre arbeider som totalentreprenøren skal utføre i garantiperioden pågår. Byggherren skal gi totalentreprenør minst fem dagers forhåndsvarsel før slike aktiviteter igangsettes.

I tillegg har byggherren rett til å foreta uanmeldte kontroller av totalentreprenørens og kontraktsmedhjelperes arbeid i henhold til NS 8407 punkt 20.2.

Byggherren vil i totalentreprisen gjennomføre tette revisjoner av utvalgte deler i gjennomføringen fra prosjektering til slutført arbeid. Revisjoner vil følge prinsippene i ISO 19011:2018.

Revisjoner og andre tilsynsaktiviteter utført av byggherre fritar ikke totalentreprenøren fra hans ansvar i forbindelse med kontraktsarbeidet.

12.21 Varsel om avvik fra totalentreprenøren

Totalentreprenøren skal varsle om avvik ved utførelsen av kontraktsarbeid. Varsel om avvik skal leveres elektronisk via prosjektets web-løsning. Varsel om avvik kan ikke fremsettes på noen annen måte.

12.22 Byggherrens melding om avvik fra totalentreprenørens kontraktsarbeid

Byggherrens melding om avvik ved totalentreprenørens kontraktsarbeid skal leveres elektronisk via prosjektets web-løsning.

12.23 Totalentreprenørens forespørsel om teknisk avklaring

Totalentreprenørens forespørsel om teknisk avklaring skal inneholde:

- Totalentreprenørens beskrivelse av problem
- Forslag til løsning

Forespørsel om teknisk avklaring skal leveres elektronisk via prosjektets web-løsning. Slik forespørsel kan ikke fremsettes på noen annen måte.

12.24 Byggherrens forespørsel om teknisk avklaring

Byggherren kan fremme forespørsel om teknisk avklaring dersom byggherren har behov for informasjon eller dokumentasjon fra totalentreprenøren ut over det som er gjort tilgjengelig.

12.25 Rapportering og krav til varsling

Totalentreprenørens rapportering fritar ikke totalentreprenøren fra kontraktens varslingsregler. Dersom totalentreprenøren vil påberope at forhold angitt ved rapportering som grunnlag for krav om fristforlengelse eller vederlagsjustering, skal kravet varsles og behandles etter bestemmelsene i dette kapittel C2 og NS 8407.

13 INNHENTING AV NØDVENDIGE TILLATELSER, LØYVER OG DISPENSASJONER

Totalentreprenøren må selv sørge for å skaffe seg og bære utgifter til tillatelser, løyver og dispensasjoner som er nødvendig for utførelse av kontraktarbeidet.

14 BYGGHERRENS VALG AV LØSNINGER OG ANNEN PROSJEKTERING (JF. NS 8407 PUNKT 24)

NS 8407 punkt 24 utgår og erstattes med:

Alle løsninger, annen prosjektering og annet materiale – herunder materiale som gjelder regulering – som velges eller overleveres totalentreprenøren frem til avsluttet samhandlingsfase, skal anses som utarbeidet, prosjektert eller valgt av totalentreprenøren selv. Totalentreprenøren er fullt ut ansvarlig for at de endelige løsningene og prosjekteringen er egnet til å nå de kravene til kontraktsgjenstanden som fremgår av NS 8407 punkt 14, og at han kan innestå for de garantier han har avgitt i NS 8407 punkt 42.

Unntakene som er angitt i NS 8407 punkt 24.2.1 eller bestemmelsene om kontroll, varsling og svar i NS 8407 punkt 24.2.2, gjelder ikke.

Bestemmelsene i dette punkt 14 gjelder ikke opplysninger, prosjektering eller annet materiale byggherren har overlevert totalentreprenøren i tilknytning til grunnforhold. Risiko for grunnforhold reguleres i sin helhet av NS 8407 punkt 23.1.

Totalentreprenøren skal sikre at byggherren har tilgang til komplett prosjekteringsdata. De nærmere krav om dette er gitt i kapittel D.

15 DOKUMENTASJON FOR FORVALTNING, DRIFT OG VEDLIKEHOLD (JF. NS 8407 PUNKT 36.2)

NS 8407 punkt 36.2 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren skal senest 6 måneder før første åpning av delstrekning av 4-felts E6 levere en prøve på dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV). Totalentreprenøren og byggherren skal sammen gjennomgå prøven.

Totalentreprenøren skal fortløpende levere dokumentasjon over det som er bygget.

Totalentreprenøren skal utarbeide vedlikeholds- og driftsprosedyrer.

De nærmere krav til dokumentasjon er gitt i kapittel C3 og D.

16 KONTROLL OG RETTING AV FEIL I BYGGETIDEN (JF. NS 8407 PUNKT 20)

NS 8407 punkt 20.5 annet ledd utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal iverksette utbedring uten ugrunnet opphold og dekke eventuelle utgifter til tilkomst og andre nødvendige utgifter som følge av utbedringen.

17 FRISTER, FREMDRIFT OG SAMORDNING (JF. NS 8407 PUNKT 21)

17.1 Frister (jf. NS 8407 punkt 21.1)

Beskrivelse	Tidsfrist
Prosjektstyringsplan for integrert samhandling	Innen 4 uker etter kontraktssignering, deretter månedlig
Inngåelse av fastprisavtale for utførelsesfasen	15.10.2021 (Dersom vedtak av reguleringsplanen endres ift. fremdriftsplan, endres fristene tilsvarende)
Tilgang for installasjon og testing av bompengeanleggene	Frist avtales i samhandlingsfasen. Fristen skal settes til minst 3 måneder før åpning av aktuell delstrekning.
Godkjent SAT (Site Acceptance Test) for SRO (Styring, Regulering og Overvåkning)	Frist avtales i samhandlingsfasen
Godkjent UAT (User Acceptance Test) med Vegtrafikksentralen og øvelser gjennomført i henhold til håndbok 511	Frist avtales i samhandlingsfasen
Åpning 4-felts E6 på delstrekninger. (Strekninger avtales i samhandlingsfasen)	Delfrister avtales i samhandlingsfasen
Dokumentasjon i FKB er ferdig og godkjent av Kartverket.	Frist avtales i samhandlingsfasen.
Komplett FDV er overlevert og godkjent av byggherren	Fristen skal settes til minst 1 måned før fristen for ferdigstilling og overtakelse
Ferdigstilling og overtakelse	30.09.2025

17.2 Totalentreprenørens fremdriftsplan (jf. NS 8407 punkt 21.2)

For samhandlingsfasen skal det utarbeides fremdriftsplaner som ivaretar partenes behov for styring og kontroll. Etterfølgende bestemmelser under dette punkt 17.2 gjelder utførelsesfasen.

17.2.1 Krav til fremdriftsplan

NS 8407 punkt 21.2 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal før oppstart av utførelsesfasen utarbeide og fremlegge:

- Detaljert hovedfremdriftsplan
- Fremdriftsplan på aktivitetsnivå

Fremdriftsplanene skal holde seg innenfor de krav som er angitt i kontrakten og skal struktureres i henhold til den overordnede prosjektnedbrytningsstrukturen (PNS), slik denne er fastsatt i samhandlingsfasen, og spesifiseres slik at fremdriften kan kontrolleres av byggherren. I tillegg skal planen reflektere kontraktens frister og milepælsplanen i tilbudet.

Hvis totalentreprenøren har krav på fristforlengelse, skal fremdriftsplanene justeres tilsvarende.

17.2.2 Totalentreprenørens detaljerte hovedfremdriftsplan

Totalentreprenørens detaljerte hovedfremdriftsplan skal inneholde:

1. Totalentreprenørens hovedaktiviteter og ytelser, og avhengigheter til byggherrens eller andres leveranser
 - Milepæler
 - Tidskritiske avhengigheter
 - Kritisk linje
2. Beskrivelse av hovedaktiviteter, både prosjektering og utførelse
 - Lengde på aktiviteter
 - Ansvar for aktiviteter
 - Aktivitetskode
 - Kalenderdatoer
3. Aktiviteter som innebærer risiko

Vekting i planen skal være i henhold til kontraktens vederlag.

17.2.3 Fremdriftsplan på aktivitetsnivå

Totalentreprenørens fremdriftsplan på aktivitetsnivå skal inneholde:

1. Detaljert aktivitetsplan
 - Oversikt over alle planlagte aktiviteter/arbeidsoperasjoner, både prosjektering og utførelse, herunder uproduktive perioder slik som ferier
 - Planlagt start, faktisk start og sluttdatoer
 - Planlagt og faktisk bruk av arbeidstimer
 - Planlagt og faktisk fremdrift
 - Inntjent tid ("slakk") for de enkelte aktiviteter
2. Ressursplan
 - Tilgjengelige ressurser (mannskap og maskiner)
 - Herunder totalentreprenørens bekreftelse på at tilgjengelige ressurser er tilfredsstillende for å gjennomføre kontraktsarbeidet innen de angitte frister

17.3 Krav til totalentreprenørens rapportering om fremdriftsstatus

For samhandlingsfasen skal det avtales rutiner for rapportering som ivaretar partenes behov for styring og kontroll. Etterfølgende bestemmelser i dette punkt 17.3 gjelder utførelsesfasen.

NS 8407 punkt 21.3 første ledd utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal rapportere om fremdriftsforhold på byggherremøtene, i egne detaljerte statusrapporter for fremdrift som leveres byggherren hver 14. dag, og i månedsrapportene. Byggherren kan ved behov kreve hyppigere rapportering. Fremdrift skal rapporteres for hver enkelt del av arbeidene (S-kurver for fremdrift både totalt og for underelementer i hver arbeidspakke/parsell, jf. PNS) og i henhold til de enkelte aktiviteter i fremdriftsplanen. Det skal beskrives med tekst hvilke arbeider som er utført, hvilke områder arbeidet er utført i (parsell og pelnummer) og det skal oppgis alle relevante data for det aktuelle arbeidet. Rapporten skal inneholde en kort redegjørelse for den overordnede fremdriften i prosjektet, og totalentreprenøren skal bekrefte at fremdriften er i tråd med planlagt produksjon og den fremdrift som ligger til grunn for faktureringsplan. Dersom aktiviteter som var planlagt for perioden ikke er utført skal det redegjøres for årsak, potensielle konsekvenser, når aktiviteten planlegges utført og hvilke tiltak totalentreprenøren vil iverksette, jf. også siste avsnitt.

Ved forsinket eller mangelfull fremdriftsrapportering påløper en reaksjon på NOK 10.000 per dag inntil forholdet er rettet. Slik reaksjon er uten betydning for byggherrens rett til å kreve dagmulkt ved kontraktens dagmulktbelagte milepæler eller for kontraktens øvrige sanksjoner mot forsinkelse.

Totalentreprenørens rapportering etter dette punkt fritar ikke totalentreprenøren fra kontraktens varslingsregler. Dersom totalentreprenøren vil påberope forhold angitt i fremdriftsrapporteringen som grunnlag for krav om fristforlengelse eller vederlagsjustering, skal kravet varsles og behandles etter bestemmelsene i dette kapittel C2 og NS 8407.

17.4 Varsling ved avvik fra gjeldende fremdriftsplan

For samhandlingsfasen skal det avtales rutiner for varsling ved avvik som ivaretar partenes behov for styring og kontroll. Etterfølgende bestemmelser i dette punkt 17.4 gjelder utførelsesfasen.

NS 8407 punkt 21.3 andre og tredje ledd utgår og erstattes med:

Dersom det oppstår eller vil kunne oppstå avvik av betydning i forhold til gjeldende fremdriftsplaner, skal totalentreprenøren senest innen fem dager varsle byggherren.

Totalentreprenøren skal i varselet angi:

1. Årsaken til avviket
2. En spesifisering av avvikets virkning på arbeidet og fremdriftsplanen
3. Korrigerende tiltak for å unngå, innhente og begrense avviket samt plan for effektivering av tiltak

Hvis den faktiske fremdriften avviker fra gjeldende fremdriftsplan i en slik grad at planene ikke lenger utgjør et hensiktsmessig grunnlag å rapportere mot, skal totalentreprenøren senest innen fem dager uoppfordret revidere fremdriftsplanene. Slik planrevisjon innebærer kun at grunnlaget for totalentreprenørens rapportering og varsling endres.

Dersom totalentreprenøren vil kreve fristforlengelse, skal kravet varsles og behandles etter bestemmelsene i dette kapittel C2 og NS 8407.

17.5 Byggherrens styringsrett ved fremdriftshindringer eller forsinkelse

Etterfølgende bestemmelser i dette punkt 17.5 gjelder utførelsesfasen.

Dersom byggherren finner at totalentreprenørens tiltak ikke vil være tilstrekkelig til å unngå eller innhente fremdriftshindringer eller forsinkelser, kan byggherren kreve at totalentreprenøren treffer de tiltak for å overvinne fremdriftshindringer eller forsinkelsen som byggherren anser nødvendig.

Vil totalentreprenøren gjøre gjeldende at de tiltak byggherren krever i henhold til første ledd ikke er nødvendige for å overvinne fremdriftshindringen eller forsinkelsen, skal krav om vederlagsjustering varsles og behandles etter bestemmelsene i dette kapittel C2 og NS 8407.

Dersom totalentreprenøren krever vederlagsjustering som følge av tiltak byggherren krever i henhold til første ledd, kan byggherren motregne med den dagmulkt som ville ha påløpt dersom tiltaket ikke hadde blitt iverksatt.

18 KRAV TIL TOTALENTREPRENØRENS MÅNEDLIGE RAPPORTERING

Partene avtaler månedlig rapportering for samhandlingsfasen med utgangspunkt i prosjektstyringsdokument for integrert samhandling. Etterfølgende bestemmelser under dette punkt 18 gjelder for utførelsesfasen.

18.1 Totalentreprenørens månedlige rapportering (måned rapport)

Totalentreprenøren skal overlevere til byggherren en månedsrapport relatert til arbeid utført i forrige måned. Totalentreprenøren skal presentere månedsrapporten i et skriftlig format og rapporten skal inneholde tabeller, grafer og fotoer. Rapporten leveres elektronisk som pdf via prosjektets web-løsning.

Månedsrapporten gjøres tilgjengelig for byggherren senest fem arbeidsdager etter siste søndag i hver måned. Byggherren kan kreve hyppigere rapportering dersom han anser at det er behov for det.

Totalentreprenørens månedlige rapportering fritar ikke totalentreprenøren fra kontraktens varslingsregler. Dersom totalentreprenøren vil påberope forhold angitt i månedsrapporten som grunnlag for krav om fristforlengelse eller vederlagsjustering, skal kravet varsles og behandles etter bestemmelsene i dette kapittel C2 og NS 8407.

18.1.1 Krav til månedsrapporten

Månedsrapporten oversendes byggherren elektronisk og skal inneholde:

1. Sammendrag (hovedsaker i rapporten)
 2. Status fremdrift
 - Oversikt mannskap og arbeidede timer
 - Faktisk bemanning (bemanningsplaner og histogrammer som viser faktisk mot planlagt), herunder lærlinger og faglærte
 - S-kurver
 3. Status sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)
 - Rapporteres som angitt i kapittel C3
 - Skadeutvikling (menneske, materiell og miljø) og trender skal kommenteres
 4. Rapportering ytre miljø:
 - KPI (key performance index) for ytre miljø-faktorer
 - Status prosjektets overordnede prestasjonsmål innen ytre miljø
 - Henvendelser fra 3. part med oppfølgende tiltak for gjeldende måned
 - Miljøhendelser og frekvensverdier for miljø, for gjeldende måned og akkumulert
 - Oversikt over tiltaksplaner utarbeidet gjeldende måned
 - Oversikt over avholdte miljørunder gjeldende måned
 - Resultater fra prøvetaking (vannovervåkning, støy, støv, vibrasjoner) gjeldende måned
 - Status for prosjektering ytre miljø
 - Status for tillatelser, reguleringsendringer, dispensasjoner, kompensasjonsplan reservat og annet som må håndteres av offentlige etater
 - Eventuelle restriksjoner for neste periode skal fremkomme, og det skal synliggjøres at fremdrift ikke er i konflikt med disse
 - Hovedresultater fra miljøregnskapet og klimaregnskapet for kontrakten
 - Miljøregnskapet og klimaregnskapet som egne vedlegg
 5. Samfunnsansvar
 - Rapporteres som angitt i kapittel C4
 6. Status kvalitet
- [Bestemmelser ~~kommer senere~~ avtales mellom partene i den integrerte samhandlingsfasen]
7. Status over utførte og kommende arbeider
 - Kontraktens hovedarbeider
 - Prosjektering, status for tegnings-/dokumentproduksjon
 - Utførte arbeider, herunder hovedmengder
 - Oppsummering av ferdigstilte aktiviteter siste periode
 - Belyse kritiske forhold for kommende periode
 - Informere om viktige aktiviteter for neste periode
 8. Status økonomi
 9. Status over varsler og krav fra totalentreprenør
 - Oversikt over totalentreprenørens varsler og krav, samt status (akseptert, avslått, ikke besvart)

10. Status endringsordre
 - Oversikt over endringsordre (register)
11. Status over grunnundersøkelser og kontrollaktiviteter
12. Oversikt over hvilke kontraktsmedhjelpere som er blitt benyttet i inneværende periode og planlagte kontraktsmedhjelpere for neste periode.
13. Bilder og annen dokumentasjon
 - Status på endelig dokumentasjon (bygge-/bruksdokumentasjon, FDV, NVDB, FKB)
 - Fotografier av byggeaktiviteter

19 PLIKT TIL SAMARBEID MED OFFENTLIGE MYNDIGHETER OG ANDRE AKTØRER

Totalentreprenøren er forpliktet til å samarbeide med Statens vegvesen ved utførelsen av kontraktsarbeidene der etaten har en myndighetsrolle eller opptrer som veieier i medhold av veglova. Totalentreprenøren er også forpliktet til å samarbeide med kommuner og andre aktører ved utførelse av kontraktsarbeidene.

20 FORHOLDET TIL GRUNNEIERE OG OFFENTLIGE MYNDIGHETER

I utførelsesfasen skal kontraktsarbeidet utføres i samsvar med alle avtaler som er inngått med grunneiere, samt i henhold til avtaler som er inngått med offentlige myndigheter, herunder kommuner.

Hvis totalentreprenøren inngår midlertidige avtaler med grunneiere i tilknytning til gjennomføring av kontraktsarbeidet, skal byggherren informeres med kopi av avtalen. Totalentreprenøren må ivareta eventuelle offentligrettslige forhold.

Dersom det er tvil om eiendomsgrenser i forbindelse med kontraktsarbeidet, skal totalentreprenøren varsle byggherren om dette.

21 INFORMASJON TIL TREDJEPART OG SAKSBEHANDLING

21.1 Overordnet ansvar

Totalentreprenørens informasjon og meldinger til publikum (trafikanter, naboer, media, trafikkelskap, offentlige etater m.m.) skal håndteres etter avtale med byggherren om den nærmere arbeids- og ansvarsfordelingen. Nødvendig grunnlag fra totalentreprenøren for informasjon som skal gis av byggherren, skal være byggherren i hende i god tid.

21.2 Informasjon til tredjepart ved oppstart av kontraktsarbeidet

Byggherren vil sende ut informasjon til presse og publikum om oppstart av kontraktarbeidet. Formen på informasjonen vil bli avgjort i hvert enkelt tilfelle. Totalentreprenøren må være forberedt på å delta i informasjonsarbeidet, herunder å delta i eventuelle pressekonferanser mv.

21.3 Uttalelser til media

Totalentreprenøren skal ikke uttale seg til media om forhold vedrørende kontraktsarbeidet uten på forhånd å ha konferert med byggherren. Generelt skal totalentreprenøren henvise media til byggherren i saker som gjelder kontrakten.

21.4 Informasjon til tredjepart om arbeidet

Byggherren har ansvaret for å informere publikum om forhold som er knyttet til forvaltning av veinettet. Byggherren har også ansvar for trafikantinformasjonen til publikum. Totalentreprenøren skal bidra med nødvendig informasjon.

21.5 Håndtering av henvendelser, klager og erstatningskrav som gjelder skader eller ulemper som følge av kontraktsarbeidene

Totalentreprenøren skal besvare alle henvendelser, klager og erstatningskrav som gjelder skader eller ulemper som følge av kontraktsarbeidene. Totalentreprenøren skal sørge for at saksbehandlingen er tilfredsstillende, både med hensyn til grundighet, faglighet og saksbehandlingstid. Behandling av klager og erstatningskrav skal være underlagt nødvendig juridisk kontroll.

Totalentreprenøren skal fortløpende føre logg over alle henvendelser, klager og erstatningskrav som er mottatt. Loggen skal være tilgjengelig for byggherren via prosjektets web-løsning.

21.6 Håndtering av øvrige henvendelser fra tredjepart

Øvrige henvendelser fra tredjepart skal behandles etter avtale med byggherren om den nærmere arbeids- og ansvarsfordelingen.

Totalentreprenøren skal ta seg av alle henvendelser på en profesjonell og serviceinnstilt måte.

Henvendelser som tilhører byggherrens ansvarsområde, skal videreformidles til byggherren med informasjon til den som har gjort henvendelsen om at saken er oversendt byggherren.

21.7 Informasjon ved planlagte tiltak

Ved spesielle trafikkreguleringstiltak pga. arrangementer, stengning eller redusert framkommelighet pga. planlagte arbeider, skal det sammen med byggherren vurderes om følgende tilleggsinformasjon skal gis:

- opplysningsskilt som forteller om trafikkreguleringstiltaket i tilstrekkelig tid før tiltaket
- informasjon til publikum gjennom media, sms mv. før og under tiltaket
- spesiell informasjon til utrykningsetater, kollektivselskap og evt. andre spesielt berørte

21.8 Merking av biler, maskiner og mannskap

Biler, maskiner og mannskap skal være tydelig merket for å tilkjenne hvem som utfører arbeidet.

21.9 Meldinger til Vegtrafikksentralen (VTS)

Meldinger til VTS skal gis/sendes på de måter som er avtalt med byggherren. Ved totalentreprenørens telefoniske innmeldinger til VTS skal sentralens ikke offentlige beredskapsnummer benyttes. Dette nummeret må under ingen omstendighet oppgis til publikum.

22 PLIKT TIL VARSEL VED TILSYN, PÅLEGG MV.

Dersom offentlig myndighet gjennomfører tilsyn hos eller gir pålegg til totalentreprenøren eller dennes kontraktsmedhjelpere plikter totalentreprenøren å varsle byggherren om forholdet, herunder oversende kopi av korrespondanse via prosjektets web-løsning. Det samme gjelder der offentlig myndighet har gitt varsel om tilsyn eller varsel om pålegg. Totalentreprenøren skal på samme måte orientere byggherren dersom totalentreprenøren eller kontraktsmedhjelpere varsler om forhold i tilknytning til kontrakten eller kontraktsarbeidet.

23 FORHÅNDSAVTALTE KONSEKVENSER VED ENDRINGSORDRE (JF. NS 8407 PUNKT 31, 33 OG 34)

Dersom partene i forkant av en endringsordre har avklart vederlags- og/eller tidskonsekvenser av forholdet, er partene enige om at de avtalte vederlags- og/eller tidskonsekvenser utgjør full og endelig kompensasjon for endringsordren.

24 VEDERLAGSJUSTERING (JF. NS 8407 PUNKT 34)

NS 8407 punkt 34.1.1 gjelder med følgende tillegg, som nytt annet ledd:

Dersom totalentreprenøren vil kreve vederlagsjustering, skal han uten ugrunnet opphold varsle byggherren når han blir eller burde ha blitt klar over forholdene nevnt i første ledd. Krav på vederlagsjustering tapes dersom det ikke varsles innen fristen.

Totalentreprenøren skal følge kontraktens regler for varsling av krav, herunder bruke fastsatte elektroniske skjemaer.

25 UENIGHET OM ENDRINGER MV. (JF. NS 8407 PUNKT 35)

25.1 Utførelsesplikt ved uenighet (jf. NS 8407 punkt 35.1)

NS 8407 punkt 35.1 tredje ledd utgår.

25.2 Totalentreprenørens søksmål

NS 8407 punkt 35.2 første ledd bokstav a) utgår.

26 VEDERLAG OG INSENTIVER (JF. NS 8407 PUNKT 26)

26.1 Fastsettelse av vederlag

NS 8407 punkt 26.1 utgår og erstattes med:

Kontraktens priser er i norske kroner (NOK).

Prisene er fullt vederlag for kontraktarbeidet, inklusiv skatter og avgifter, og eksklusiv merverdiavgift.

Før den integrerte samhandlingsfasen starter skal partene inngå slik kontrakt som angitt i kapittel C6.1. Før den integrerte samhandlingsfasen avsluttes skal partene signere kapittel C6.2, og herunder fastsette kontraktssummen for utførelsesfasen og garantiperioden.

Kontraktssummen består av følgende priselementer:

Direkte kostnader (eks. mva)+ Påslagsbeløp i henhold til påslagsprosent i kapittel E3 (eks. mva)

+ Samlet vederlag for den integrerte samhandlingsfasen (eks. mva)

+ Vederlag i garantiperioden (eks. mva)

+ Priser for regningsarbeid i kapittel E3

= Kontraktssum (eks. mva)

+ Merverdiavgift

= Kontraktssum (inkl. mva)

26.2 Vederlag i integrert samhandlingsfase

I den integrerte samhandlingsfasen kompenseres totalentreprenørens og kontraktsmedhjelperes arbeid etter medgått tid, og i samsvar med avtalte timepriser slik disse fremgår i kapittel E3.

Timeprisene skal dekke alle totalentreprenørens kostnader, herunder, men ikke begrenset til:

- Direkte lønn til involvert personell i totalentreprenørens organisasjon godkjent av byggherren
- Tilleggskostnader til den direkte lønn (f.eks. feriepenger, forsikringer, overtidskompensasjon og avgifter iht. norsk lov)
- Evt. bruk av eget utstyr og materiell med tilhørende lisenser og andre direkte kostnader for å kunne utføre arbeidet
- Kostnad til pendling inklusive kost og losji
- Totalentreprenørens avtalte timepriser for kontraktsmedhjelpere
- Totalentreprenørens, herunder kontraktsmedhjelpernes øvrige indirekte kostnader, herunder:
 - Overhead
 - Garantier
 - Forsikring
 - Støtte fra konsernfunksjoner (finans, regnskap, HR, juridisk, kommunikasjon etc.)
 - Finansiering
 - Fortjeneste
 - Enhver annen kostnad som måtte medgå hos totalentreprenøren og dens kontraktsmedhjelpere for å gjennomføre samhandlingsfasen

Daglig reise til/fra hjem og arbeidsplass/oppmøteplass er ikke gjenstand for kompensasjon.

Normal arbeidsuke er basert på 37,5 timer pr uke, mandag til og med fredag, basert på 7,5 timer per dag. Tid medgått til lunsj er ikke gjenstand for kompensasjon.

Ikke-effektive timer i løpet av arbeidsdagen som er brukt på andre oppgaver enn de direkte knyttet til utførelse av oppdraget, skal ikke belastes byggherren. Eksempelvis er privat fravær og interne møter i totalentreprenørens eller kontraktsmedhjelperes organisasjon ikke gjenstand for kompensasjon.

Totalentreprenøren kan ikke kreve ytterligere vederlag annet enn honorering av utførte timer basert på tilbudte timerater for gjennomføring av samhandlingsfasen.

Timeprisene og påslagsprosenten er ikke gjenstand for prisregulering eller annen regulering i samhandlingsfasen.

26.3 Vederlag i utførelsesfasen og garantiperioden

Vederlaget for utførelsesfasen og garantiperioden fastsettes som angitt i kapittel D i samhandlingsfasen.

26.4 Indeksregulering

NS 8407 punkt 26.2 utgår og erstattes med følgende:

Indeksregulering skjer i henhold til totalindeksmetoden i punkt 4.1 i «NS 3405 Bestemmelser om regulering av kontraktssum for bygg og anlegg på grunn av endringer i lønninger, priser, sosiale utgifter m.v.».

BBP er gitt i 2019-NOK. BBP indeksreguleres årlig med virkning fra og med januar det aktuelle året, ved bruk av indeks for 4. kvartal foregående år, frem til signering av kapittel C6.2. Statistisk Sentralbyrås "Byggekostnadsindeks for veganlegg, Veganlegg, i alt" skal benyttes. Utgangspunkt for indeksregulering er 1. januar 2019.

Vederlaget for utførelsesfasen er fast for arbeid utført i det kalenderår hvor kapittel C6.2 signeres og det påfølgende kalenderår. Indeksregulering skjer deretter etterskuddsvis per kvartal. Statistisk Sentralbyrås "Byggekostnadsindeks for veganlegg, Veganlegg, i alt" skal benyttes. Utgangspunkt for indeksregulering er dato for signering av kapittel C6.2.

Endringer i utførelsesfasen som gjøres opp med kontraktens enhetspriser og timerater skal indeksreguleres. Endringer i utførelsesfasen som gjøres opp i henhold til tilbud gitt under utførelsen eller på annen måte skal ikke indeksreguleres.

Indeksregulering av vederlag i garantiperioden skjer etterskuddsvis årlig, første gang ett år etter overtakelse av kontraktsgjenstanden. Statistisk Sentralbyrås "Byggekostnadsindeks for veganlegg, Drift og vedlikehold for veger, i alt" skal benyttes. Utgangspunkt for indeksregulering er dato for signering av kapittel C6.2.

26.5 Insentiver

Partene forplikter seg til å gjennomføre kontraktsarbeidet med fokus på optimalisering og reduksjon av kostnader.

Kostnadsreduksjon som oppnås fordeles etter følgende insentivmodell:

Gevinsten ved kostnadsreduksjon oppnådd i den integrerte samhandlingsfasen skal deles 50/50, slik at totalentreprenøren får 50 % av reduksjonen som oppnås mellom BBP og kontraktssummen (eksklusiv priser for regningsarbeid i kapittel E3), jf. oppstilling i dette kapittel C2 punkt 26.1.

Eventuell gevinst av ytterligere omfangsendring i utførelsesfasen deles også 50/50, slik at totalentreprenøren mottar 50 % av reduksjonen som oppnås.

27 FAKTURERING OG BETALING (JF. NS 8407 PUNKT 27 OG PUNKT 28)

27.1 Fakturering

27.1.1 Krav til innhold i faktura

Totalentreprenørens fakturaer skal oppfylle kravene i bokføringsforskriften kapittel 5.1.

Totalentreprenøren skal sende faktura som EHF-format. Fakturering skal skje i henhold til byggherrens til enhver tid gjeldende krav til fakturering.

Faktura skal merkes med følgende:

- Referanse hos Nye Veier (dette skal være bestillers fulle navn)
- Hvilket prosjekt leveransen skjer til
- Kontraksnummer

Minimumskrav til faktura er:

- Organisasjonsnummer, navn og adresse på avsender
- Parter
- Bankkontonummer
- Fakturanummer
- Tidspunkt for leveransen
- Fakturadato
- Fakturabeløp

Merverdiavgift skal fremgå av fakturaene. Arbeidspakker som gjelder fylkesvei og kommunale anlegg skal faktureres separat.

27.1.2 Fakturering av kontraktsarbeider

NS 8407 punkt 27.2.1 gjelder med følgende tillegg:

Faktureringsplan utarbeides i den integrerte samhandlingsfasen. Hvis faktisk produksjon avviker vesentlig fra faktureringsplanens forutsetninger, skal totalentreprenøren straks utarbeide en revidert faktureringsplan som skal godkjennes av byggherren.

Faktureringsplanen er ikke gyldig før den er godkjent av byggherren.

Faktureringsplanen skal samsvare med inndelingen i den overordnede prosjektnedbrytningsstrukturen (PNS).

27.1.3 Fakturering av endringer og andre krav

NS 8407 punkt 27.3 gjelder med følgende tillegg:

Endringer skal faktureres enkeltvis slik at hver endring faktureres i egen faktura. Ved fakturering i henhold til endringsordre skal endringsordren vedlegges fakturaen. Ved endringsarbeid og regningsarbeid av lengre varighet kan totalentreprenøren kreve avdrag på grunnlag av det som er utført, men ikke oftere enn hver måned.

27.1.4 Dokumentasjon av fakturakrav

NS 8407 punkt 27.4, fjerde ledd, utgår og erstattes med:

For de deler av utførelsen som ikke senere lar seg kontrollmåle, skal totalentreprenøren med rimelig varsel forlange måling i felleskap med byggherren. Dersom totalentreprenøren ikke har varslet byggherren i tide, kan totalentreprenøren bare kreve oppgjør for slike mengder som byggherren måtte forstå har medgått. Hvis byggherren unnlater å møte til tross for rimelig varsel, er han bundet av totalentreprenørens målinger med mindre det er åpenbart at målingen er uriktig eller at krav om byggherrens deltakelse åpenbart er urimelig.

27.2 Særlige krav til totalentreprenørens rapportering av økonomi

Totalentreprenøren skal rapportere økonomi i egne skriftlige statusrapporter som gjøres tilgjengelig for byggherren senest fem arbeidsdager etter siste søndag i hver måned. Byggherren kan kreve at det rapporteres oftere, dersom byggherren anser at det er behov for det.

Totalentreprenørens økonomirapport skal angi summen av alt som er produsert, både totalt i prosjektet og siden forrige rapportering. Videre skal omfanget av innestående og lønns- og prisstigning angis. Det skal rapporteres på summen av alle endringsarbeider, og det skal skilles mellom aksepterte og omtvistede endringer. Rapporten skal angi hvor mye som er fakturert og hvor mye som gjenstår å fakturere.

28 REGNINGSARBEID (JF. NS 8407 PUNKT 30)

28.1 Krav til skriftlig godkjenning fra byggherren

NS 8407 punkt 30.1 gjelder med følgende tillegg:

Regningsarbeid skal ikke iverksettes av totalentreprenøren uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra byggherren, med mindre arbeidet må iverksettes umiddelbart for å avverge fare eller skade.

Dersom totalentreprenøren iverksetter regningsarbeid uten forhåndsgodkjenning, har han bare krav på betaling for det forbruk av tid og materialer som byggherren måtte forstå at totalentreprenøren har hatt.

Totalentreprenøren plikter å varsle byggherren når utførelsen av et regningsarbeid starter.

28.2 Vederlag for regningsarbeid

NS 8407 punkt 30.1 gjelder med følgende tillegg:

Regningsarbeid gjøres opp etter medgåtte timer for personell og maskiner med de timepriser som fremkommer av kapittel E3.

Timeprisene for personell inkluderer verneutstyr, håndverktøy og bærbart utstyr som strømaggregat, motorsag o.l. Timeprisene for personell og maskiner skal inkludere alle totalentreprenørens utgifter, herunder også administrasjon og ledelse, samt påslag til dekning av indirekte kostnader, risiko og fortjeneste. Hver enkelt timesats for personell og maskiner skal gjenspeile de faktiske kostnadene for den enkelte kategori.

Tillegg for overtidsarbeid skal ikke honoreres uten at dette på forhånd er godkjent av byggherrens representant.

Totalentreprenørens timepriser for maskiner gjelder både ved bruk av egne og innleide maskiner. For ventetid som skyldes byggherrens forhold betales 50 % av de oppgitte timepriser for maskiner eksklusiv fører. Førerlønn settes lik timepris for faglærte. Maskiner som benyttes, men som ikke er prissatt på totalentreprenørens liste over maskintimepriser, avregnes etter den pris som er oppgitt på den maskin som ligner mest, eventuelt med en middelvei mellom priser for lignende maskiner på listen. Det betales bare for effektive timer med avrundning til 0,5 time. Det betales ikke for ventetid, transport, maskinstell og reparasjon.

Medgåtte materialer innkjøpt av totalentreprenøren og tjenester som medgår ved utførelse av regningsarbeider, betales i henhold til faktura fratrukket eventuelle rabatter med 8 % tillegg for administrasjon, risiko og fortjeneste.

28.3 Kostnadsoverslag

NS 8407 punkt 30.2 gjelder med følgende tillegg:

Dersom totalentreprenøren har grunn til å anta at kostnadsoverslaget vil bli overskredet, skal han uten ugrunnet opphold varsle byggherren. Dersom totalentreprenøren ikke overholder varslingsplikten, tapes ethvert krav på betaling utover kostnadsoverslaget.

28.4 Krav til totalentreprenørens dokumentasjon av kostnader

NS 8407 punkt 30.3.1 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenøren skal innen tre dager sende byggherren spesifiserte oppgaver over påløpte kostnader og tidsbruk som skyldes forsinkelse eller svikt ved byggherrens ytelser.

Byggherren kan kreve at totalentreprenøren underbygger sine spesifiserte oppgaver over forbruk av tid på mannskap og maskiner med totalentreprenørens originale timelister slik disse har blitt utfylt av totalentreprenørens mannskaper. Dersom byggherrens krav ikke imøtekommes har totalentreprenøren bare krav på betaling for de timer byggherren måtte forstå at har medgått.

Totalentreprenøren skal uoppfordret legge frem underlag til sine oppgaver over materialforbruk som dokumenterer totalentreprenørens faktiske selvkost på materialer som er brukt. Dersom totalentreprenøren ikke dokumenterer faktisk selvkost på materialer, bortfaller totalentreprenørens krav på kontraktens påslag for administrasjon, risiko og fortjeneste.

28.5 Byggherrens innsigelser

NS 8407 punkt 30.3.2 siste ledd utgår og erstattes med:

Selv om byggherren ikke innen 14 dager etter at han mottok oppgavene over arbeidstid og materialforbruk har fremsatt skriftlig innsigelse, er byggherrens rett til å fremsette innsigelser i behold dersom totalentreprenøren ved avregningen ikke har overholdt reglene i dette kapittel C2 «Regningsarbeid» og NS 8407 punkt 30.

29 FRISTFORLENGELSE (JF. NS 8407 PUNKT 33)

NS 8407 punkt 33.5 gjelder med følgende tillegg:

Ved beregning av fristforlengelse for endringsarbeider skal det foretas full reduksjon for arbeider som ikke er kommet til utførelse.

30 REGISTRERING I DATASYSTEM

I forbindelse med oppfølgingen av kontraktsarbeidet vil byggherren registrere opplysninger knyttet til totalentreprenøren, eksempelvis nøkkelpersoner og deres kontaktinformasjon, oversikt over mannskaper mv. i byggherrens eget elektroniske verktøy, jf. personopplysningsloven. Opplysninger om sine registrerte data kan totalentreprenøren få ved henvendelse til byggherren. Disse opplysningene blir ikke utlevert til andre.

31 OVERTAKELSE, BRUKSTAKELSE OG PRØVEDRIFT

31.1 Innkalling til overtakelsesforretning (jf. NS 8407 punkt 36.3)

NS 8407 punkt 36.3 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal tre uker før kontraktsgjenstanden er ferdig skriftlig innkalle byggherren til overtakelsesforretning. Innkallingen skal redegjøre for gjenstående arbeider, samt at totalentreprenøren har sluttbefart egne arbeider og hvilke mangler han noterte seg på beferingen.

31.2 Overtakelse (jf. NS 8407 punkt 37.1)

NS 8407 punkt 37.1 gjelder med følgende tillegg:

Ved tidligere ferdigstilling enn kontraktsfestet ferdigstillelsesdato kan ikke totalentreprenøren nekte byggherren å overta anlegget. Tilsvarende plikter byggherren å overta anlegget når det er ferdigstilt.

31.3 Virkninger av overtakelse

NS 8407 punkt 37.4 første avsnitt, bokstav g) utgår og erstattes med:

Garantiperioden begynner å løpe, jf. NS 8407 punkt 42.1.

32 SLUTTOPPGJØR (JF. NS 8407 PUNKT 39)

32.1 Sluttoppstilling med slutfaktura (jf. NS 8407 punkt 39.1)

NS 8407 punkt 39.1, første ledd, gjelder med følgende tillegg:

Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan ikke korrigeres.

32.2 Betaling av slutfaktura, innsigelser og krav (jf. NS 8407 punkt 39.2)

NS 8407 punkt 39.2, første ledd, første setning, utgår og erstattes med:

Byggherren skal, i den grad slutfakturaen er dokumentert i henhold til NS 8407 punkt 27.4 med endringer gjort i dette kapittel C2, betale innen tre måneder regnet fra mottakelse av slutttopstilling med slutfaktura.

33 FORSINKELSE OG DAGMULKT (JF. NS 8407 PUNKT 40)

33.1 Dagmulksbelagte frister (jf. NS 8407 punkt 40.2)

NS 8407 punkt 40.2, annet ledd, utgår og erstattes med:

Andre dagmulksbelagte frister fremkommer av dette kapittel C2 punkt 33.2.

33.2 Dagmulkten størrelse (jf. NS 8407 punkt 40.3)

Beskrivelse	Størrelse
Prosjektstyringsplan for integrert samhandling	NOK 50.000 per dag
Inngåelse av fastprisavtale for utførelsesfase	Ingen dagmulk
Tilgang for installasjon og testing av bompengeanleggene	Dagmulk per delstrekning avtales i samhandlingsfasen.
Godkjent SAT (Site Acceptance Test) for SRO (Styring, Regulering og Overvåkning)	NOK 100.000 per dag
Godkjent UAT (User Acceptance Test) med Vegtrafikksentralen og øvelser gjennomført i henhold til håndbok 511	NOK 50.000 per dag
Åpning 4-felts E6 på delstrekninger: Strekninger avtales i samhandlingsfasen	Dagmulk per delstrekning avtales i samhandlingsfasen
Dokumentasjon i FKB er komplett og godkjent Kartverket.	NOK 50.000 per dokument per dag
Komplett FDV levert og godkjent av byggherren	NOK 50.000 per dokument per dag
Ferdigstillelse og overtakelse	1 0/00 av kontraktsummen

34 TILGANG TIL DOKUMENTASJON MV.

I alle tilfeller der totalentreprenøren i henhold til kontrakten skal fremlegge eller gjøre tilgjengelig dokumentasjon, krav, varsler, informasjon, modeller, tegninger eller annet overfor byggherren, skal dette skje via prosjektets web-løsning, med mindre annet er særskilt fastsatt.

35 TALENTREPRENØRENS MANGELS- OG GARANTIANSVAR (JF. NS 8407 PUNKT 42)

35.1 Mangels- og garantiansvar

NS 8407 punkt 42.1 utgår og erstattes med:

Det foreligger mangel ved ethvert avvik fra de garantier totalentreprenøren har påtatt seg i dette punkt 35, og avviket ikke skyldes forhold som byggherren bærer risikoen for etter kontrakten.

Totalentreprenøren garanterer:

- a) at kontraktsgjenstanden gjennom garantiperioden svarer til kravene i kapittel D3,
- b) at kontraktsgjenstanden gjennom garantiperioden svarer til det endelige resultat av totalentreprenørens prosjektering,
- c) at totalentreprenørens tekniske løsninger og prosjektering er egnet for å sikre at kontraktsgjenstanden tåler den bruken kontraktsgjenstanden etter kontrakten er ment å tjene,
- d) at materialer som totalentreprenøren leverer for inkorporering i kontraktsgjenstanden er nye, og
- e) at kontraktsgjenstanden ved overtakelsen oppfyller kravene etter NS 8407 punkt 14.

Garantiperioden starter ved overtakelse og varer i de periodene som er nærmere beskrevet i kapittel D3.

Utføres deler av arbeidet etter overtakelsen, løper garantiperioden fra avslutningen av utførelsen av vedkommende del.

Har totalentreprenøren utført utbedringsarbeider, eller andre arbeider for å opprettholde de garanterte egenskaper og funksjoner ved kontraktsgjenstanden, i garantiperioden, gjelder totalentreprenørens garantier også for dette arbeidet og de delene av kontraktsgjenstanden arbeidet omfatter. Dette garantiansvaret gjelder ut den avtale garantiperioden for den angjeldende delen av kontraktsgjenstanden, eller i minst ett år fra datoen for fullføring av arbeidet dersom den gjenstående del av garantiperioden er kortere.

35.2 Reklamasjon ved overtakelse

NS 8407 punkt 42.2.1 utgår og erstattes med:

Byggherren taper sin rett til å gjøre mangel gjeldende dersom han ikke senest ved overtakelsesforretningens avslutning melder fra om mangel som han har oppdaget ved gjennomføringen av overtakelsesforretningen. Mangelen skal angis i overtakelsesprotokollen.

35.3 Byggherrens varsel om krav i garantiperioden

NS 8407 punkt 42.2.2 og 42.2.3 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren har ansvar for mangel som oppdages i garantiperioden og som byggherren har gitt totalentreprenøren melding om innen utløpet av de angjeldende garantiperiodene som angitt i kapittel D3.

Totalentreprenøren har uansett ansvar for mangel som han har eller burde ha oppdaget ved totalentreprenørens inspeksjon som angitt i kapittel D3 punkt 1.5, eller dersom mangelen har sin årsak i forsett eller grov uaktsomhet hos totalentreprenøren.

35.4 Forholdet til foreldelsesloven

NS 8407 punkt 42.2.4 gjelder med følgende tillegg:

Totalentreprenørens ansvar etter NS 8407 punkt 42 er å anse som et garantiansvar, og foreldelse følger dermed av lov om foreldelse av fordringer av 18. mai 1979 nr 18 (foreldelsesloven) § 3 nr 4.

35.5 Totalentreprenørens plikt til utbedring

NS 8407 punkt 42.3.1 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren har plikt til å utbedre mangler. Utbedringsplikten gjelder selv om det er uenighet om det foreligger en mangel.

Totalentreprenøren kan ikke kreve sikkerhetsstillelse fra byggherren for sitt mulige vederlagskrav.

Bortsett fra de tilfellene som er beskrevet i NS 8407 punkt 42.3.4, har ikke byggherren rett til å sette utbedringen bort til andre. Dette gjelder likevel ikke dersom det etter byggherrens vurdering er tvingende nødvendig at utbedring foretas raskere enn totalentreprenøren har anledning til.

35.6 Kostnadene ved utbedringen

NS 8407 punkt 42.3.2 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal dekke kostnadene ved utbedringen, herunder tilkomstutgifter, utgifter til konstatering av mangelen og andre utgifter som følger av utbedringen. Dette gjelder også kostnader ved utbedring av skader på andre deler av kontraktsgjenstanden som skyldes mangel som totalentreprenøren er ansvarlig for.

Byggherren skal likevel kompensere totalentreprenøren for:

- a) kostnadene totalentreprenøren har til demontering av andre gjenstander enn kontraktsgjenstanden for å få adgang til kontraktsgjenstanden,
- b) andre kostnader som er dekket av forsikring som byggherren skal tegne etter NS 8407 punkt 8, og som overstiger egenandelen som gjelder etter byggherrens forsikring, og
- c) kostnadene totalentreprenøren har til utbedringer av mangler som skyldes forhold utenfor totalentreprenørens kontroll, som han ikke burde ha forutsett eller tatt høyde for i løsningene, prosjekteringen eller ved byggingen av kontraktsgjenstanden.

Totalentreprenøren skal varsle byggherren uten ugrunnet opphold etter at totalentreprenøren oppdaget eller burde ha oppdaget mangler som skyldes forhold som nevnt i NS 8407 punkt 42.3.2 annet avsnitt bokstav c. Byggherren kan velge å overlate arbeidet med å utbedre slike mangler til andre.

Totalentreprenøren har likevel ikke under noen omstendighet krav på å få godtgjort kostnader til utbedring av mangler som har sin årsak i forsett eller grov uaktsomhet hos totalentreprenøren.

35.7 Gjennomføringen av utbedringen

NS 8407 punkt 42.3.3 utgår og erstattes med:

Totalentreprenøren skal utbedre mangler uten ugrunnet opphold og i alle tilfeller i henhold til de fastsatte tiltakstidene i kapittel D3 punkt 1.7 og i de øvrige spesifikke objektkravene. Utbedringsarbeidene skal gjennomføres så effektivt som mulig og med minst mulig forstyrrelser for og hindringer i bruken av kontraktsgjenstanden. For å oppnå dette formålet er det fastsatt bonuser og dagmulker i kapittel D3 punkt 1.10 som gjør seg gjeldende i forbindelse med utbedringsarbeider og andre arbeider som utføres av totalentreprenøren i garantiperioden.

Totalentreprenøren skal gi byggherren melding om de tiltakene totalentreprenøren tar sikte på å utføre, tidspunktet for utbedringen, og tiltak som er planlagt for å sikre at utbedringsarbeidene gjennomføres så effektivt som mulig og med minst mulig forstyrrelser for og hindringer i bruken av kontraktsgjenstanden. Byggherren skal uten ugrunnet opphold gi totalentreprenøren meddelelse om sitt syn på totalentreprenørens planer for utbedring.

Totalentreprenøren skal gis nødvendig adkomst til kontraktsgjenstanden slik at utbedring kan foretas slik dette er nærmere avtalt i kapittel D3.

35.8 Sanksjoner ved totalentreprenørens mislighold av garantiforpliktelsene

NS 8407 punkt 42.3.4 utgår og erstattes med:

Overskrift: Sanksjoner ved totalentreprenørens vesentlige mislighold av garantiforpliktelsene

Ved totalentreprenørens vesentlige mislighold av utbedringsplikten eller andre forpliktelser under garantiansvaret etter NS 8407 punkt 42, kan byggherren, helt eller delvis, overta eller overføre til andre de gjenstående delene av totalentreprenørens garantiforpliktelse. Før slik overtakelse eller overføring kan iverksettes, skal byggherren skriftlig ha gitt totalentreprenøren en rimelig frist til å rette forholdet, med varsel om at overtakelse eller overføring vil iverksettes om så ikke skjer.

Byggherren kan i tilfellet av en overtakelse eller overføring av garantiforpliktelsene etter første ledd kreve at totalentreprenøren erstatter eventuelle forsvarlige kostnader som påløper i forbindelse med en slik overtakelse eller overføring, eller til å utføre utbedringsarbeider eller andre arbeider som totalentreprenøren ellers ville vært ansvarlig for i garantiperioden.

Tilsvarende som etter første og andre avsnitt gjelder i tilfellet av

- a) gjentatt mislighold av utbedringsplikten eller andre forpliktelser under garantiansvaret etter NS 8407 punkt 42 etter at byggherren først har varslet totalentreprenøren skriftlig om at overtakelse eller overføring vil iverksettes i tilfelle av et ytterligere mislighold, og
- b) at totalentreprenøren går konkurs, blir beviselig insolvent, eller at byggherren har annen forsvarlig grunn til å anta at totalentreprenøren ikke vil eller kan overholde sine gjenstående forpliktelser i henhold til kontrakten, og totalentreprenøren ikke, uten ugrunnet opphold etter å ha blitt skriftlig varslet om forholdet av byggherren, godtgjør at gjenstående del av garantiforpliktelsene vil bli overholdt i samsvar med kontrakten.

Ved en overtakelse eller overføring av alle gjenstående garantiforpliktelser som beskrevet i avsnittene ovenfor, og hvor det gjenstår mer enn tre år til utløpet av den lengste garantiperioden, skal byggherrens rett til erstatning minst tilsvare tilgjengelig beløp under totalentreprenørens sikkerhetsstillelse i garantiperioden etter NS 8407 punkt 7.

Hvis byggherren benytter retten til å overta eller overføre deler av totalentreprenørens garantiforpliktelse, mister totalentreprenøren retten til en forholdsmessig del av den uforfalte delen av kontraktssummen. Hvis byggherren overtar eller overfører hele den gjenstående garantiforpliktelsen, mister totalentreprenøren retten til hele den uforfalte delen av kontraktsprisen. Ubetalt del av kontraktssummen skal gå til fratrukk i byggherrens erstatning. I den grad byggherren har krav på minimumserstatning etter fjerde avsnitt skal slikt fratrukk likevel bare skje for den del av byggherrens krav som overstiger minimumserstatningen.

35.9 Prisavslag

NS 8407 punkt 42.4 utgår for garantiperioden.

36 UTFØRELSE AV DELARBEIDER I DEN INTEGRERTE SAMHANDLINGSFASEN

Utførelse av kontraktsgjenstanden vil i all hovedsak skje i utførelsesfasen, etter avsluttet integrert samhandling.

Byggherren kan likevel bestille utførelse av nærmere angitte deler av kontraktsgjenstanden før den integrerte samhandlingsfasen er avsluttet. For slike delarbeider vil byggherren utarbeide egne bestillinger hvor pris og fremdrift mv. for delarbeider, reguleres.

37 AVBESTILLING (JF. NS 8407 PUNKT 44)

37.1 Avbestilling av kontraktarbeidet i den integrerte samhandlingsfasen

For avbestilling i den integrerte samhandlingsfasen gjelder NS 8407 punkt 44. I tillegg gjelder følgende bestemmelse:

Byggherren har rett til å avbestille hele eller deler av arbeidet under kontrakten, dersom dette er en følge av at:

- a) prosjektet ikke blir endelig godkjent av offentlig myndighet, eller blir utsatt som følge av slik myndighetsbehandling, eller
- b) forventet kostnad overstiger BBP, eller
- c) partene ikke kommer til enighet om en fastpris for utførelsesfasen, eller
- d) prosjektets kvalitetsnivå ikke oppfyller byggherrens krav, eller det kan påvises mangelfull samhandling med konsekvenser for fremdrift, kvalitet eller kostnader.

Ved avbestilling etter bokstav a) til e) har totalentreprenøren ikke krav på erstatning for tapt fortjeneste eller annet økonomisk tap han lider.

37.2 Avbestilling i utførelsesfasen

For avbestilling i utførelsesfasen utgår NS 8407 punkt 44 og erstattes med følgende bestemmelse:

Byggherren har rett til å avbestille hele eller deler av arbeidet under kontrakten.

Dersom det samlede vederlag etter fradrag og tillegg på grunn av endringsarbeider reduseres med mindre enn 15 % av kontraktssummen, skal reduksjonen alltid behandles etter bestemmelsene om endringer. Dersom reduksjonen blir 15 % eller mer, anses hele reduksjonen som delvis avbestilling. Eventuelle kostnadsreduksjoner etter dette kapittel C2 punkt 26.5 inngår ikke beregningen i dette punkt 37.2.

Ved avbestilling er totalentreprenøren berettiget betaling for den delen av kontraktarbeidet som er utført, herunder for kostnader til materiell som er bestilt og tilført byggeplassen på avbestillingstidspunktet, samt for nødvendige kostnader til demobilisering.

Dersom det samlede vederlag etter fradrag og tillegg ved endringsarbeider reduseres med mer enn 15 % av kontraktssummen, har totalentreprenøren rett til en normert kompensasjon på 3 % av kontraktssummen av hele den avbestilte delen av kontraktarbeidet eks. mva.

Denne bestemmelse gjelder tilsvarende for nærmere angitte deler av kontraktsgjenstanden som er bestilt i den integrerte samhandlingsfasen.

Ovennevnte bestemmelser begrenser ikke byggherrens rett til å heve kontrakten ved totalentreprenørens mislighold, jf. NS 8407 pkt. 46.

38 OPPSIGELSE (JF. NS 8407 PUNKT 45)

NS 8407 punkt 45 tredje avsnitt utgår og erstattes med:

For øvrig gjelder bestemmelsene i NS 8407 punkt 37.1 og 37.4 så langt de passer. Totalentreprenøren kan kreve at den sikkerhet som er stilt for hans forpliktelser i garantiperioden, skal reduseres forholdsmessig til den delen av arbeidet som er utført.

39 HEVNING (JF. NS 8407 PUNKT 46)

NS 8407 punkt 46.6 utgår og erstattes med nytt punkt 46.6 med overskriften «Sikkerhet i garantiperioden»:

Totalentreprenøren kan ved hevning kreve at den sikkerheten som er stilt for hans forpliktelser i garantiperioden, skal reduseres forholdsmessig til den delen av arbeidet som er utført.

40 RETT TIL Å BRUKE REGULERINGSPLAN- OG PROSJEKTERINGSMATERIALET (JF. NS 8407 PUNKT 47.2.2)

NS 8407 punkt 47.2.2 utgår og erstattes med:

Byggherren har eiendomsretten til materiale utarbeidet som del av kontraktsarbeidene, inkludert alle dataene i BIM og andre løsninger utviklet og levert av totalentreprenøren og dennes kontraktsmedhjelpere. Eiendomsretten innebærer rett til å destruere papirbasert og elektronisk lagret materiale som er produsert i prosjektet, herunder rett til å bruke dette materialet i en kontrakt med andre rådgivere eller entreprenører, utenfor dette prosjektet, men innenfor hovedområdet av byggherrens aktivitet og naturlige utvidelser av dette aktivitetsområdet.

Byggherrens rettigheter inkluderer også rett til endring og videreoverdragelse, jf. lov av 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk (åndsverkloven) § 68.

Med mindre annet er avtalt, beholder totalentreprenøren alle andre rettigheter til løsninger og materiale han har utarbeidet. Totalentreprenøren kan imidlertid ikke bruke rettighetene på en urimelig måte overfor byggherren.

Totalentreprenøren beholder retten til å bruke egne verktøy og metoder. Byggherren har rett til bruk av eksisterende verktøy, metodikk og materiale i den utstrekning dette er nødvendig for å utnytte materialet som angitt i dette punkt. Begge parter kan benytte generell kunnskap (knowhow) de har kjøpt i forbindelse med kontrakten, forutsatt at informasjonen ikke er konfidensiell.

Totalentreprenøren skal innta bestemmelser i kontraktene med sine kontraktsmedhjelpere om byggherrens rettigheter i samsvar med denne bestemmelsen.

41 LOVVALG

Denne kontrakt skal være undergitt og skal fortolkes i samsvar med norsk rett.

42 TVISTER (JF. NS 8407 PUNKT 50)

42.1 Minnelige løsninger

Tvister mellom partene om kontraktsforholdet bør søkes løst fortløpende og i minnelighet.

Inntil en tvist er brakt inn til domstol, kan hver av partene be om at det avholdes et tvisteløsningsmøte hvor representanter fra byggherrens og totalentreprenørens ledelse deltar.

Dersom en av partene har bedt om et slikt møte, bør den angjeldende tvisten ikke bringes inn for meglingsutvalg eller domstol etter dette kapittel C2 punkt 42.2 og 42.4 før møtet er gjennomført.

42.2 Prosjektintegreert megling (jf. NS 8407 punkt 50.2)

NS 8407 punkt 50.2 utgår og erstattes med:

Partene skal oppnevne et meglingsutvalg med mandat til å bistå partene med å løse tvister som måtte oppstå i kontraktsperioden.

Meglingsutvalget skal oppnevnes umiddelbart etter kontraktsinngåelsen og bør bestå av inntil tre medlemmer.

Partene blir i fellesskap enige om en leder for meglingsutvalget, som utpeker et medlem med juridisk bakgrunn som begge parter aksepterer. Partene blir videre i fellesskap enige om et medlem med bakgrunn som anleggsingeniør.

Utvalget bestemmer i samråd med partene en hensiktsmessig arbeidsform, herunder i hvilken grad og på hvilken måte utvalgets medlemmer skal involveres i arbeidet under kontrakten og om det skal avtales konfliktrapp. Kostnadene med utvalgets arbeid deles likt mellom partene hvis ikke annet er avtalt.

42.3 Midlertidig tvisteløsning (jf. NS 8407 punkt 50.3)

NS 8407 punkt 50.3 utgår.

42.4 Tvisteløsning

NS 8407 punkt 50.4 utgår og erstattes med:

En tvist mellom partene som ikke løses i minnelighet skal avgjøres ved ordinær domstolsbehandling.

Kristiansand tingrett er rett verneting for alle søksmål som måtte springe ut av kontraktsforholdet.

Forhandlinger, meklinger og en eventuell domstolsbehandling skal skje på norsk.